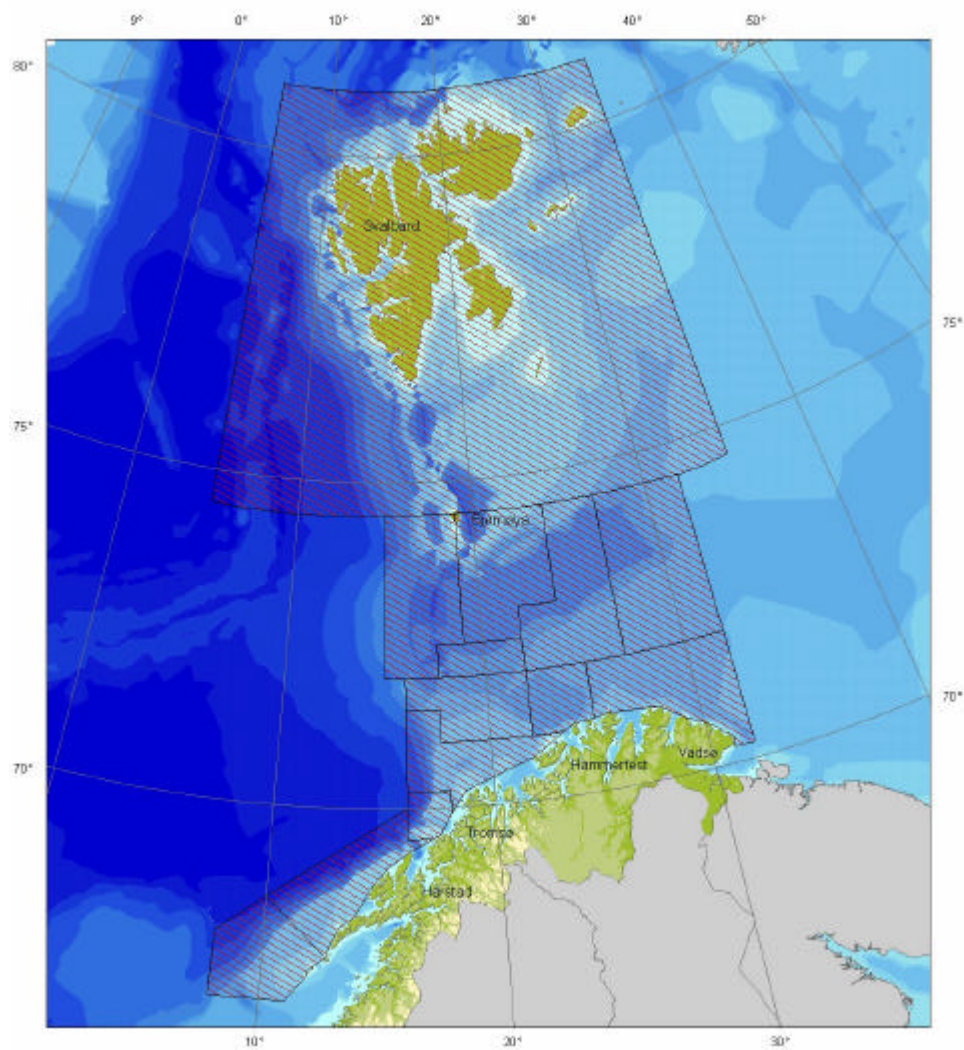

Utredning av konsekvenser av helårig petroleums- virksomhet i området Lofoten - Barentshavet

Høringsuttalelsene til forslag til utredningsprogram

JANUAR 2003

Innledende kommentarer til høringsuttalelsene

1. Bakgrunn

Det er knyttet viktige miljøutfordringer til framtidig petroleumsvirksomhet i de nordlige havområdene. Områdene fra Lofoten og nordover, inklusive Barentshavet, inneholder betydelige naturressurser av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr.

For å sikre at petroleumsvirksomheten i de nordlige havområdene skjer innenfor forsvarlige miljørammer, har regjeringen satt i gang et arbeid med en utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet (**ULB**). Utredningen har som formål å presentere de mest sentrale problemstillingene knyttet til miljømessige, fiskerimessige og samfunnmessige konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området.

Sameksistens er et sentralt prinsipp i norsk petroleumpolitikk. Det er viktig å finne løsninger som gjør at ulike næringer kan bruke de samme havområdene innenfor rammen av en bærekraftig utvikling. Det legges derfor til grunn i utredningen et teknologiregime som er forankret i null utslipp til sjø. Med dette forstår vi null utslipp av produsert vann, samt borekaks og boreslam fra feltet ved normal drift. Basis for dette er den kontinuerlige teknologiutviklingen som drives for å øke sikkerhetsnivå og redusere miljøskade. En forutsetning er at de løsninger som vurderes er de beste for miljøet.

Det tas sikte på at den ferdigstilte utredningen oversendes regjeringen i løpet av høsten 2003. Regjeringen vil avvente konklusjonene fra ULB før den konkluderer endelig om hvilke beslutninger som kan fattes på grunnlag av dette dokumentet, og hvilke beslutninger som må avvente den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. Det legges opp til at forvaltningsplanen legges frem for Stortinget i 2005/6.

2. Prosess/organisering

Arbeidet med ULB ledes av en styringsgruppe hvor Olje- og energidepartementet, Fiskeridepartementet og Miljøverndepartementet deltar. Olje- og energidepartementet leder gruppen. Utredningsprogrammet, inkludert kommentarene til høringsuttalelsene, er utarbeidet i et nært samarbeid mellom de tre departementene.

Programforslaget til ULB ble sendt på en bred høring 4. juni 2002 til i alt 109 høringsinstanser. Høringsfristen ble satt til 30. august 2002.

I tillegg til den skriftlige høringen ble det også avholdt egne høringsmøter med sentrale organisasjoner både i Oslo-området (miljøvernorganisasjoner) og i Nord-Norge (fiskerierorganisasjoner og regionale myndigheter). Dette dokumentet hvor alle høringsuttalelsene blir kommentert vil sammen med forslaget til utredningsprogram utgjøre det endelige utredningsprogrammet.

Delutredningene som danner grunnlaget for ULB settes ut til uavhengige fagmiljøer. Den endelige utredningen vil være en sammenfatning av alle delutredningene, og vil utarbeides av styringsgruppens sekretariat. Den ferdige utredningen vil foreligge i løpet av våren 2003. I likhet med forslaget til utredningsprogram vil den ferdige utredningen også bli sendt ut på en bred offentlig høring. Det vil også i forbindelse med denne høringen bli arrangert separate møter med spesielt berørte interessegrupper.

Etter den siste høringsrunden vil utredningen oversendes regjeringen for behandling.

3. Forholdet til den helhetlige forvaltningsplanen

I St.meld. nr. 12 (2001-2002) «Rent og rikt hav» (Havmiljømeldingen) presenterer regjeringen et forslag om en helhetlig og økosystembasert forvaltning av våre havområder. Det tas sikte på at det skal etableres helhetlige forvaltningsplaner for norske havområder, og som et første skritt skal det utarbeides en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet.

Forvaltningsplanen har som mål å balansere hensynet til miljø, fiskerier, petroleumsvirksomhet og skipstrafikk innenfor rammen av en bærekraftig utvikling. Konsekvensene av virksomheten innen hver av de nevnte sektorene, og også konsekvenser av ytre påvirkninger slik som langtransporterte forurensninger, skal vurderes samlet opp mot behovet for å beskytte økosystemene mot ulike typer påvirkning.

Det er nedsatt en styringsgruppe som skal arbeide med denne planen bestående av Miljøverndepartementet, Olje- og energidepartementet, Fiskeridepartementet og Utenriksdepartementet. Miljøverndepartementet leder styringsgruppen.

Sektorvise utredninger vil utgjøre grunnlaget for den helhetlige forvaltningsplanen. I tillegg til utredningen av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet skal tilsvarende utredninger utføres for fiskerierne, skipstrafikk samt ytre påvirkninger.

3.1 Felles datagrunnlag

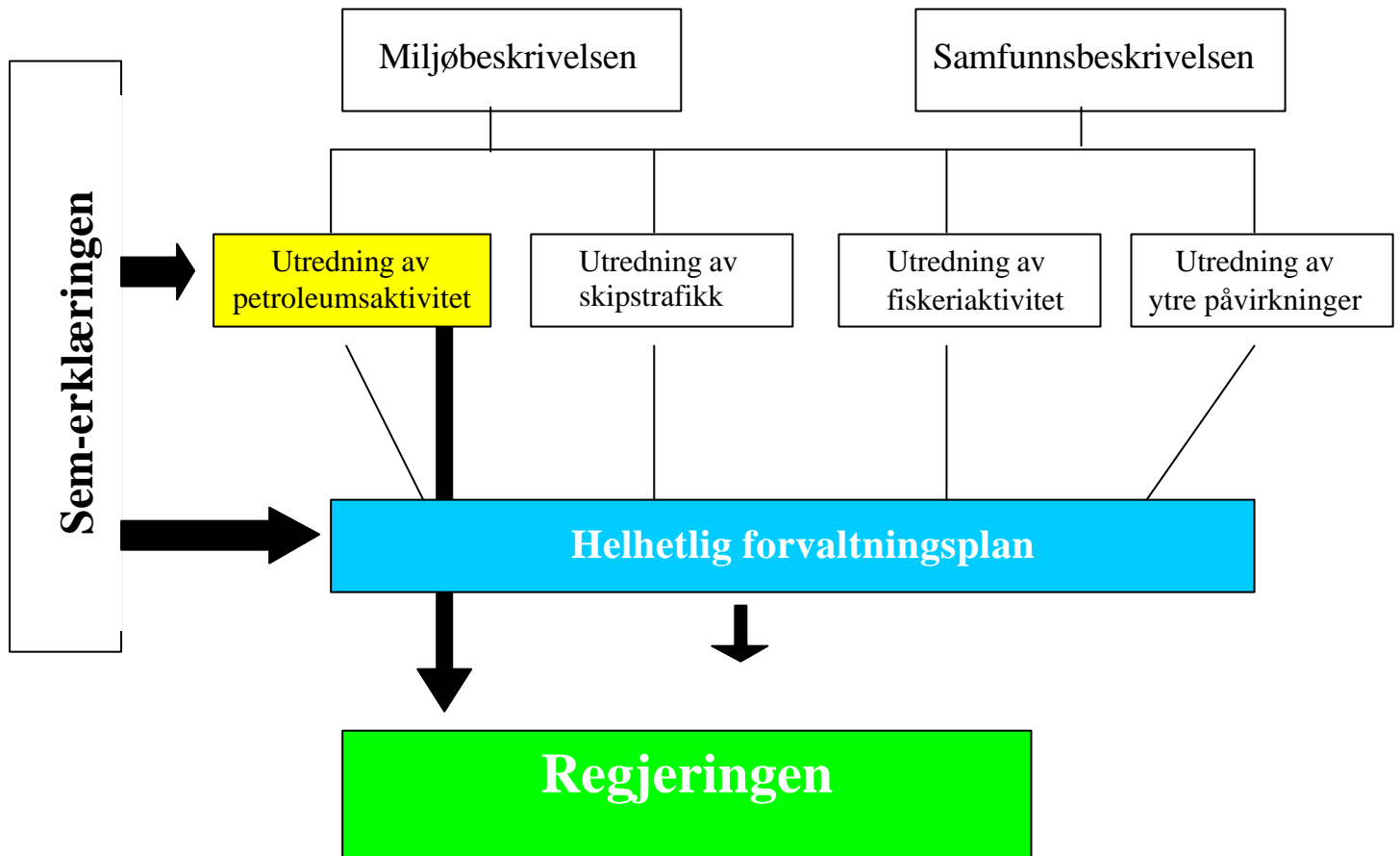
For å utrede konsekvensene av en aktivitet må det lages beskrivelser av nåtilstanden. Det er viktig å ha god kunnskap både om samfunnet og det marine miljøet i utredningsområdet når en skal utrede hvordan en aktivitet påvirker disse to faktorene. Til bruk i alle de sektorvise utredningene som skal bidra inn til den helhetlige forvaltningsplanen er det utarbeidet felles beskrivelser av samfunn og miljø. Det vil si at utredningen av petroleumsvirksomhet, fiskerierne, skipstrafikk og ytre påvirkninger vil baseres på samme datagrunnlag.

Havforskningsinstituttet og Norsk Polarinstitut har utarbeidet en beskrivelse av miljøet og de levende marine ressurser i området Lofoten - Barentshavet på oppdrag fra styringsgruppen for den helhetlige forvaltningsplanen. Den foreligger nå under tittelen "Miljø- og ressursbeskrivelse av området Lofoten – Barentshavet" i publikasjonen "*Fisken og havet, nummer 6 – 2002*", september 2002. Miljøbeskrivelsen presenterer relevante eksisterende data om det marine miljøet og de marine ressursene i våre nordlige havområder. Det er også laget en egen rapport om forekomster av miljøkomponenter i strandsonen. Dette arbeidet gjør at alle utredningene vil benytte de samme grunnlagsdata på miljø og marine ressurser. Videre er det utarbeidet et sett med felles konsekvensvariable.

AGENDA Utredning & Utvikling og NORUT Samfunnsforskning har utarbeidet en samfunnsbeskrivelse for de tre nordligste fylkene. Samfunnsbeskrivelsen gir en beskrivelse av regionale utviklingstrekk i bosettingsmønster, befolkning og sysselsetting, samt prognoser fremover. Beskrivelsen etablerer et nullalternativ som kan brukes for analyse av samfunnsmessige konsekvenser av fremtidige aktiviteter.

ULB og de tre andre utredningene skal bygge på ovennevnte, felles beskrivelser. ULB skal kartlegge hvilken påvirkning helårig petroleumsvirksomhet representerer i utredningsområdet og med de felles beskrivelsene av miljø og samfunn vise konsekvensene av denne aktiviteten.

Under følger en grafisk fremstilling av hvordan alle de ulike utredningene henger sammen. Alle de sektorvise utredningene skal som nevnt baseres på de samme grunnlagsdata. De sektorvise utredningene vil igjen danne grunnlaget for utarbeidelsen av den helhetlige forvaltningsplanen. To av arbeidene er spesielt nevnt i Sem – erklæringen, nemlig ULB og den helhetlige forvaltningsplanen. Begge disse arbeidene vil derfor bli gjenstand for behandling i regjeringen.

4. Høringsuttalelsene

Det har kommet inn i alt 38 høringsuttalelser til forslaget til utredningsprogram. Det er meget positivt at så mange har ønsket å bidra med kommentarer til arbeidet, slik at resultatet kan bli best mulig.

Der hvor det er fremsatt konkrete innspill til forbedringer av forslaget til utredningsprogram, vil disse bli tatt inn i det endelige utredningsprogrammet så godt det lar seg gjøre.

Et eksempel på konkrete innspill gikk på utformingen av alternative utviklingsløp for petroleumsvirksomheten i utredningsområdet. I det opprinnelige forslaget til scenarier var det foreslått 6 felt som skulle konsekvensutredes. På bakgrunn av innkomne høringsuttalelser er det lagt til ytterligere tre felt for å få en bedre geografisk dekning av petroleumsaktivitet i utredningsområdet. Et annet eksempel angikk avgrensningen av hvilke områder som skulle omfattes av samfunnsbeskrivelsen. Samfunnsbeskrivelsen som skal ligge til grunn for alle de sektorvise utredningene skulle i utgangspunktet bare omfatte Lofot-regionen i Nordland fylke i tillegg til de to nordligste fylkene. Flere av høringsuttalelsene var av den oppfatning at hele Nordland burde inngå i denne beskrivelsen. Det er nå gjort. Et tredje eksempel gikk på

konsekvenser for luftfarten av petroleumsvirksomhet i området. Dette var opprinnelig ikke tenkt utredet men etter høringsrunden er det bestemt at det skal gjøres en egen utredning som ser på dette forholdet. Departementet vil derfor ta kontakt med Luftfartsverket for å få definert en delutredning som kan se på dette.

Innspillene fra høringsuttalelsene på utredningsprogrammet medfører at timeplanen for arbeidet med ULB forskyves noe. Det tas nå sikte på å sende den ferdigstilte utredningen ut på høring andre kvartal 2003, og oversendelse til regjeringen i løpet av høsten 2003.

En vil også her i innledningen, før gjennomgangen av de enkelte høringsuttalelsene, kommentere noen forhold som flere av høringsinstansene har vært opptatt av. Det gjelder kunnskapsgrunnlaget for området Lofoten – Barentshavet og den timeplanen som det legges opp til for utredningen, petroleumsfrie fiskerisoner, forholdet til Russland og forholdet til Norges internasjonale forpliktelser. Dette er forhold som i stor grad har å gjøre med hvordan man organiserer arbeidet med de aktuelle problemstillingene på best mulig måte.

Kunnskapsgrunnlaget og tidsplan

Flere høringsuttalelser har vært kritiske til at utredningen skal basere seg på eksisterende data, og stilt seg tvilende til om ambisjonen om nullutslipp er mulig å oppnå. De har hevdet at det eksisterende kunnskapsgrunnlaget ikke er godt nok som basis for beslutninger om fremtidig petroleumsaktivitet i dette området, og at den skisserte tidsplanen for arbeidet umuliggjør en god utredning. Nedenfor følger noen sitater fra utvalgte høringsuttalelser:

- **SFT** – "Når Regjeringen ber om en grundig utredning av konsekvensene av helårig petroleumsvirksomhet, vil det etter SFTs oppfatning ikke være tilstrekkelig at utredningen baseres på tidligere utredninger av letevirksomhet og mangelfulle grunnlagsundersøkelser med til dels utdaterte data."
- **NORUT** – "Det skal legges til grunn et teknologiregime som er forankret i null utslipp til sjø. Denne forutsetningen reagerer vi på, etter som en per i dag ikke kjenner til gass eller oljeutvinning hvor dette er oppnådd."
- **Norges Fiskarlag** – "Norges fiskarlag forventer at dette arbeidet gir en beskrivelse av hvilken teknologiutvikling en må ha for å oppnå målsetningen om null utslipp til sjø"
- **DEN** – "Den kunnskap som eksisterer om Barentshavet er mangelfull og i tillegg basert på gamle data."
- **NP** – "Det er en betydelig svakhet at KULB i hovedsak skal basere seg på eksisterende kunnskap."
- **Bellona** – "Det er lagt opp til et tidsløp som umuliggjør en skikkelig utredning, og det sies klart ifra at dette kun skal være en samling av kjent kunnskap og identifisering av kunnskapshull."
- **Natur og Ungdom** – "Det er en forutsetning at data fra tidligere undersøkelser blir lagt til grunn for utredningen, men det er ikke tilstrekkelig som grunnlag for beslutninger som kan få vidtrekkende konsekvenser for arter og økosystemer."

I forhold til de kommentarer som er fremkommet i høringsuttalelsene om bruk av det eksisterende datagrunnlaget, er det viktig å skille mellom to typer mulige kunnskapshull. For det første kan det være kunnskapshull knyttet til beskrivelsen av miljø- og naturressursene. Eksempler på dette kan være manglende kunnskaper om en viss sjøfuglbestand eller utbredelse av sjøpattedyr i et gitt område. For det annet kan det være kunnskapshull knyttet mer direkte til petroleumsrelaterte forhold. Eksempel på denne typen kunnskapshull kan være manglende kunnskaper (teknologi) om hvordan industrien kan møte det høye ambisjonsnivået

som denne utredningen legger til grunn for helårig petroleumsaktivitet, for eksempel med hensyn til nullutslipp. Det kan også være manglende kunnskaper om mulige effekter på miljøet av ulike aktiviteter, for eksempel langtidsvirkninger av utslipp til sjø. I denne utredningen legges det imidlertid til grunn at petroleumsvirksomheten skal drives med null utslipp til sjø ved normal drift.

Når det gjelder omtale og vurdering av miljø- og naturressursene som skal legges til grunn i denne utredningen, er det miljøbeskrivelsen som er utarbeidet av Havforskningsinstituttet (HI) og Norsk Polarinstitutt (NP) som skal benyttes. Formålet med det arbeidet har vært å beskrive miljø- og ressurstilstanden og påpeke mulige kunnskapshull. Denne miljøbeskrivelsen skal – som det er redegjort for ovenfor – benyttes av alle de utredningene som skal gjøres i tilknytning til den helhetlige forvaltningsplanen (petroleum, fiskeri/havbruk, skipstrafikk og ytre påvirkninger). Denne fremgangsmåten skal bidra til god sammenheng og konsistens mellom de ulike utredningene som vil danne grunnlaget for den helhetlige forvaltningsplanen. De enkelte utredningene skal således ikke foreta egne kartlegninger av miljø- og naturressurser.

Av hensyn til å lage en oversiktlig og brukervennlig fremstilling av miljø- og naturressursene fant HI og NP at det ikke var hensiktsmessig å beskrive all kunnskap om utredningsområdet. Beskrivelsen legger derfor vekt på å sammenstille relevant kunnskap til bruk i de ulike utredningene. Spesielt viktig har det vært å tilrettelegge data på en slik måte at de kan brukes i det videre arbeidet.

Det er viktig å påpeke at miljøbeskrivelsen som ble lagt frem i oktober 2002 bygger på all den relevante og oppdaterte kunnskap som HI og NP hadde bygget opp på det tidspunkt rapporten ble lagt frem. Både HI og NP har regelmessig innsamling av informasjon om miljø- og naturressurser i det havområdet som utredningen omfatter. Det vil også bli utarbeidet et tillegg til miljø- og ressursbeskrivelsen som gir en overordnet, faglig oversikt over mangler i kunnskapen om miljøet og ressursene i Barentshavet.

I det videre arbeidet med ULB – og de andre utredningene – kan det fortsatt bli påvist kunnskapshull og behov for ytterligere informasjon om miljø- og naturressursene i utredningsområdet. Slike mangler som eventuelt blir identifisert vil også bli meldt tilbake til styringsgruppen for den helhetlige forvaltningsplanen med forslag til hvordan dette bør følges opp innenfor arbeidet med forvaltningsplanen. ULB vil gjøre en vurdering av konsekvensene av manglende kunnskap om miljø- og naturressurser på mulighetene til å vurdere helårig petroleumsvirksomhet.

Når det gjelder mulige kunnskapshull knyttet til petroleumsrelaterte forhold, vil disse bli behandlet direkte i utredningen for helårig petroleumsaktivitet.

En viktig del av ULB er å gjøre opp status vedrørende kunnskapsnivå/teknologinivå for å møte det høye ambisjonsnivået som er satt i utredningen. Dersom det avdekkes viktige kunnskapshull innenfor de studiene som inngår i ULB, vil utredningen komme med forslag til hvordan dette bør følges opp. En måte vil være å sette i gang nye utredninger som en direkte oppfølging av ULB. En annen måte kan være å pålegge nye utredninger i forbindelse med evt. konkrete utbygginger av felt i området. En tredje måte kan være ikke å sette i gang virksomhet i enkelte områder til nødvendig kunnskap er etablert. Hvilken fremgangsmåte som velges, vil bla. være avhengig av når den aktuelle kunnskapen er nødvendig å ha på plass for å

kunne fatte beslutninger om og gjennomføre helårig petroleumsvirksomhet, eller eventuelle konkrete petroleumsaktiviteter, på en forsvarlig måte.

Oppsummeringsvis er miljøbeskrivelsen utarbeidet av HI og NP og den skal ligge til grunn for alle utredningene som skal bidra inn til den helhetlige forvaltningsplanen. Miljøbeskrivelsen er basert på eksisterende kunnskap. Mye av kunnskapsgrunnlaget som beskrivelsen bygger på er blitt oppdatert gjennom de feltarbeid som særlig HI foretar fortløpende. Innenfor rammen av ULB vil det bli gjennomført en rekke studier som omhandler petroleumsvirksomheten mer direkte. Kunnskapshull vil bli fulgt opp i to prosesser. Kunnskapshull vedrørende miljøbeskrivelsen vil meldes tilbake til arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen, og vil følges opp innenfor rammen av dette arbeidet. Hvis kunnskapshullene er av en slik karakter at de betydelig svekker ULB som beslutningsgrunnlag, vil ULB komme med forslag til hvordan disse bør følges opp.

Kunnskapshull relatert mer direkte til petroleumsvirksomheten vil bli fulgt opp gjennom ULB, hvor konkrete tiltak til oppfølging vil bli foreslått.

Flere av høringsuttalelsene har vært kritiske til det opplegget som er valgt for arbeidet med ULB med hensyn til organisering, muligheten til å frembringe tilstrekkelig kunnskap og til timeplanen for arbeidet.

For å gi et godt og oppdatert grunnlag for beslutning medfører ULB gjennomføring av vel 25 delstudier som hver utreder konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området i forhold til spesifikke tema. Delstudiene legger til grunn en oppdatert beskrivelse av miljø og naturressurser for området (inkludert oversikt over eventuelle kunnskapshull), en nylig utarbeidet aktivitetsbeskrivelse for fiskeri og havbruk, samt en studie av samfunnsforhold i landsdelen. Kunnskap om virkninger baseres på erfaring fra petroleumsvirksomhet fra dette og andre områder.

Utredningen er ikke ment å dekke et hvert behov for kunnskap knyttet til enhver petroleumsaktivitet i disse havområdene. Utredningsarbeidet skal derimot peke på mulige kunnskapshull og komme med konkrete forslag til hvordan disse bør følges opp etter at ULB er lagt frem. Dette er en viktig del av arbeidet for at ULB skal kunne danne et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag innenfor den fastlagte tidsrammen.

Tidsplanen, slik den er lagt opp, vurderes derfor som tilstrekkelig for det arbeidet som skal gjøres.

Petroleumsfrie fiskerisoner

Mange av de innkomne høringsuttalelsene har vært opptatt av spørsmålet om petroleumsfrie fiskerisoner og hvilke kriterier som må være oppfylt for at et område skal bli en slik sone.

- **Akvaplan – Niva** – "Dette er et interessant konsept som bør utredes og diskuteres i utredningen(e), samtidig som det må etableres klare definisjoner av innholdet i begrepet. Skal det f. eks legges restriksjoner på trafikk av tankskip og forbud mot seismikk i denne typen områder? Det første blir spesielt viktig siden erfaringsvis stammer hovedparten av de uhellsbetingede oljeutslipp fra skipstransport og skipshavarier. Dette betyr at man pålegger petroleumsindustrien en begrensning i nord, mens andre aktører ikke pålegges tilsvarende restriksjoner. En petroleumsfri sone fjerner således kun en påvirkningsfaktor fra et område – betydningen av denne bør være udiskutabel og etterprøvbbar."

- **Natur og Ungdom** – "Denne utredningen skal også ende opp med forslag til kriterier som skal legges til grunn for utvelgelse av petroleumsfrie fiskeriområder."
- **WWF** – "Programmet må fastslå at utredningen skal munne ut i forslag til petroleumsfrie soner, i tråd med Regjeringens løfter."

Regjeringen har omtalt Petroleumsfrie fiskerisoner i Sem – erklæringen. Her står det at Samarbeidsregjeringen vil:

- "foreta en vurdering av petroleumsfrie fiskerisoner. Vurderingen skal omfatte områdene fra Lofoten og nordover, inkludert Barentshavet."

Spørsmålet om petroleumsfrie fiskerisoner ble også omhandlet i St. meld. nr. 38 (2001-2002) (Oljemeldingen) hvor det er skrevet at "I den grad det skulle oppstå situasjoner der det synes umulig å oppnå god sameksistens mellom de to næringene, vil regjeringen vurdere opprettelsen av petroleumsfrie fiskerisoner."

Helt siden man startet med petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen for mer enn 30 år siden, har myndighetene vektlagt at virksomheten skal drives i sameksistens med andre næringer, som for eksempel fiskeriene. Dette har lagt grunnlaget for en verdiskaping basert på både de verdifulle olje- og gassressursene og de rike fiskeressursene. Det omfattende systemet med konsekvensutredninger i alle faser av petroleumsvirksomheten er et viktig element i den sameksistensmodellen som legges til grunn for petroleumsvirksomheten. I oljemeldingen slår regjeringen fast at man så langt som mulig også ønsker å basere framtidig petroleumsvirksomhet i havområdene fra Lofoten og nordover på den sameksistensmodell som så langt har ligget til grunn for de ulike næringers felles bruk av havområdene. Hvis det skulle vise seg at det finnes områder hvor sameksistens ikke er mulig, vil regjeringen imidlertid vurdere petroleumsfrie fiskerisoner som et tiltak.

Det vil bli nedsatt en arbeidsgruppe mellom fiskeri- og petroleumsmyndighetene, med representanter fra de to næringene. Gruppen vil fremskaffe et faktagrunnlag for en vurdering av muligheten for sameksistens mellom de to næringene i området fra Lofoten og nordover, inkludert Barentshavet, og behovet for evt. petroleumsfrie fiskerisoner. Arbeidet i denne gruppen vil på linje med delstudiene under ULB danne grunnlag for behandlingen av disse spørsmålene i ULB, konsekvensutredningen for fiskeriene og forvaltningsplanen for Barentshavet.

Forholdet til Russland

Flere av høringsuttalelsene har fremhevet at aktivitet på russisk side må få en bredere omtale enn hva som er foreslått i forslag til program for ULB. Særlig er det påpekt at Russisk petroleumsaktivitet og skipstrafikk i nordområdene må omtales.

- **SFT** – "Petroleumsaktiviteten på russisk side må inkluderes /estimeres i worst case studiene for utslipp til sjø og luft."
- **Finnmark fylkeskommune** – "Aktivitet på russisk side vil bli beskrevet og sett i sammenheng med norsk aktivitet, men ikke konsekvensutredet. Dette virker svakt og lite perspektivrikt. Lik forståelse og "føre var" holdning oppnås kun gjennom samarbeid."
- **Hammerfest kommune** – "Utredningsprogrammet har et altfor svakt fokus på konsekvenser av forventet virksomhet på russisk side, og også hvilken effekt en aktivitet på norsk side vil ha ved å bidra til økte beredskapsressurser, og ved å sette standard for

både miljøhensyn og teknologiske løsninger. Også samordnet overvåking, varsling og beredskap er her et moment.”

Forholdet til Russland er en viktig problemstilling både for petroleumsvirksomheten og for de bredere samfunnsinteresser i nord. Norge forvalter bare en del av Barentshavet og det er derfor av stor betydning hvilke aktiviteter og planer Russland har i sin del av Barentshavet.

Styringsgruppen for den helhetlige forvaltningsplanen har vært meget opptatt av denne problemstillingen. Alle utredningene som skal bidra inn til den helhetlige forvaltningsplanen har forhold overfor Russland som bør belyses nærmere, som f. eks Russisk petroleumsvirksomhet og faren for radioaktive utslipp.

Utredningene av helårig petroleumsaktivitet, fiskeriene og skipstrafikk vil ha hovedfokus på konsekvenser av virksomhet som foregår innen norsk del av havområdet. Påvirkninger som stammer fra virksomhet utenfor dette området skal i hovedsak ivaretas av utredningen for ytre påvirkninger. Russisk petroleumsaktivitet med potensiale for påvirkning av Barentshavet vil derfor bli behandlet i utredningen for ytre påvirkninger sammen med bl.a. annen forurensning fra kilder utenfor planområdet.

Det tas sikte på at relevante deler av utredningen om petroleumsvirksomhet i Russland vil ferdigstilles i tide til å inngå i beslutningsgrunnlaget for behandlingen av spørsmålet om ytterligere petroleumsvirksomhet i Lofoten - Barentshavet. Delutredningen vil gjennomføres i samarbeid mellom miljøvernmyndighetene og Olje- og energidepartementet. Russiske myndigheter vil bli involvert i arbeidet.

Når det gjelder den del av russisk skipstrafikk som vil gå gjennom området for utredningen, vil dette bli behandlet i utredningen for skipstrafikken. Utredningen om fiskeri vil også omtale russisk fiskeriaktivitet i den grad det har betydning for fiskeriene i norsk del av Barentshavet.

Høringsuttalelsene til ULB vedrørende Russland vil bli oversendt arbeidet med utredningene av skipstrafikk og ytre påvirkninger for videre oppfølging.

Dette anses som den mest hensiktsmessige fordelingen av arbeidet vedrørende Russland. Denne måten å organisere arbeidet på skal fremme at bildet som tegnes av aktiviteten i den russiske delen av Barentshavet blir mest mulig enhetlig og fullstendig.

Forholdet til internasjonale forpliktelser

Enkelte av høringsuttalelsene har vært opptatt av om ULB er innenfor de internasjonale avtalene Norge har sluttet opp om og har på denne bakgrunn ønsket en bred generell gjennomgang av Norges forpliktelser.

- **Bellona** – "Bellona vil henstille om at det foretas en bred gjennomgang av forholdet til Norges folkerettslige forpliktelser i denne sammenhengen, og at dette tas inn som et eget punkt i utredningsprogrammet"

Norges folkerettslige forpliktelser blir fortløpende gjennomført i norsk rett, som derved til enhver tid også reflekterer Norges internasjonale forpliktelser. Utredningsprogrammet er i tråd med norsk rett, og ivaretar således hensynet til alle relevante folkerettslige forpliktelser som påhviler Norge.

OED kan derfor ikke se grunnlag for noen særskilt gjennomgang av Norges internasjonale forpliktelser i forhold til petroleumsvirksomhet i Lofoten – Barentshavet.

Noen av høringsuttalelsene har også anført konkrete avtaler/retningslinjer som de mener ULB ikke oppfyller.

- **SFT** – "utredningen vil heller ikke være i overensstemmelse med Arktisk Råds retningslinjer for henholdsvis konsekvensutredning i Arktis og den vil ikke fylle kravene i EUs direktiv om strategiske konsekvensutredninger.
- **MD** – "Konsekvensutredningen må oppfylle kravene til hva en slik utredning skal inneholde, i tillegg må man forholde seg til EU direktivet om strategiske konsekvensutredninger. "
- **Akvaplan- Niva** – "Det anses som en mangel ved utredningsprogrammet at forholdet til ESBO konvensjonen om grenseoverskridende forurensninger ikke er omtalt. Denne har Norge undertegnet og ratifisert og er derfor bundet av den."

Arktisk råds retningslinjer

Arktisk råd har utarbeidet retningslinjer både for konsekvensvurderinger og for petroleumsvirksomhet i Arktis. (Guidelines for Environmental Impact Assessment in the Arctic, Arctic offshore Oil & Gas Guidelines, tiltrådt av Arktisk råd 13. juni 1997). Målsettingen for Arktisk råds retningslinjer er at de skal komme til nytte for myndighetene i den enkelte stat på alle stadier av planleggingen og gjennomføringen av olje- og gassaktivitet. Videre er det meningen at retningslinjene skal definere et sett av anbefalte standarder og vurderingsprosesser for det organet som regulerer aktiviteten i Arktis, samtidig som de skal være så generelle at det er åpent for alternative reguleringsprosesser. Hensikten er å bidra til beskyttelse av helse og miljø gjennom å øke forståelsen av mulige effekter av menneskelig aktivitet i området

Av retningslinjene fremgår det at det ikke er meningen at disse skal erstatte eksisterende prosedyrer, reguleringer eller retningslinjer, men være et supplement til disse. Målsettingen er å tilby forslag og eksempler på god praksis for å forbedre kvaliteten på, og harmonisere konsekvensutredningene som foretas i Arktis. Det er dermed i følge retningslinjene opp til den enkelte stat å vurdere hvilke prosesser en skal iverksette for å nå disse målsettingene.

Den planlagte utredningen (ULB) skal bygge på eksisterende kunnskap og avdekke eventuelle kunnskapshull. Når dette arbeidet er ferdigstilt må en ta stilling til om en skal iverksette nye grunnlagsundersøkelser og ny forskning. Videre vil det i tråd med gjeldende rett bli gjennomført grundige feltbaserte konsekvensutredninger i tillegg til ULB for fremtidige feltutbygginger. ULB vil følge prinsippene i Arktisk råds retningslinjer for konsekvensutredning.

EUs direktiv om strategiske konsekvensutredninger

Direktivet om konsekvensutredning av visse planer og programmer (2001/42/EF) - plandirektivet - trådte i kraft 21. juli 2001, og ble besluttet innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning 90/2002. Formålet med direktivet er gjennom krav til konsekvensutredninger å bidra til at miljøhensyn blir integrert i utarbeidelsen av planer og programmer som antas å kunne få vesentlige miljømessige virkninger. Direktivet skal legges til grunn ved utarbeiding av nye planer og programmer, og ved revisjon av eksisterende planer

og programmer. Direktivet omfatter planer og programmer innenfor en rekke sektorer, deriblant energi og industri.

Direktivet stiller krav til innhold i miljøutredningen, samarbeid med miljøvernmyndigheter, medvirkning fra offentligheten, offentliggjøring av begrunnelser for vedtak, overvåkning av vedtatte planer og programmer samt varsling og inkludering av andre medlemsland i prosessen hvor planene/programmene kan ha grenseoverskridende virkning. Det antas at eksisterende petroleumslovgivning og forvaltningspraksis for petroleumsvirksomhet i Norge i stor grad samsvarer med de prinsipper og krav som direktivet oppstiller, og at direktivet således stort sett kun kodifiserer gjeldende rett og praksis. I forhold til petroleumssektoren antas direktivet således ikke å medføre behov for vesentlige lov- eller forskriftsendringer. Fristen for gjennomføringen av direktivets regler i norsk rett er 21. juli 2004 – den samme gjennomføringsfrist som i EU.

Det følger av plandirektivets artikkel 5 at det som ledd i konsekvensutredningen skal utarbeides en egen miljørapport. Miljørapporten skal fastlegge, beskrive og evaluere den sannsynlige, vesentlige innvirkning på miljøet av planen eller programmets gjennomføring. Miljørapporten skal omfatte de opplysninger som med rimelighet kan kreves, idet det tas hensyn til eksisterende kunnskap om vurderingsmetoder. Miljørapporten må derved utformes på bakgrunn av en rekke faktorer, bla: den aktuelle viten, vanlige vurderingsmetoder, hva planen eller programmet inneholder, hvor detaljert den er, hvilket trinn man befinner seg på i beslutningsprosessen og om visse forhold vurderes bedre på andre trinn i beslutningsprosessen. Direktivet åpner således for at miljørapporten bygger på eksisterende kunnskap så lenge denne er relevant for vurderingen av den sannsynlige vesentlige innvirkning på miljøet. I vurderingen av innholdet i miljørapporten må også medtas at det i tråd med KU-direktivet, som er gjennomført i petroleumslovgivningen, og vanlig praksis vil bli foretatt feltspesifikke utredninger.

Området for konsekvensutredningen (ULB) – deler av Norskehavet og Barentshavet Sør – har vært åpnet for petroleumsvirksomhet siden 1980. Regjeringen har likevel besluttet å gjennomføre en bred konsekvensutredning før en treffer beslutninger om den fremtidige virksomheten i Barentshavet. Direktivet er formelt sett ikke gjeldende for ULB. En anser det likevel naturlig å gjennomføre ULB i tråd med prinsippene i direktivets krav om miljørapport.

ESPOO – konvensjonen

ESPOO-konvensjonen er gjennomført i norsk rett gjennom lover og forskrifter, bl.a. i petroleumsforskriften. Konvensjonen er i denne fasen av utredningsarbeidet ikke vurdert som relevant, da denne konvensjonen først vil gjelde for planlagte tiltak. Utredningen kan i denne sammenheng ikke karakteriseres som et tiltak i konvensjonens forstand.

OED er på bakgrunn av ovenstående av den oppfatning at ULB både er innenfor de konvensjoner som her er generelt anført, samt det som er nevnt spesielt, dvs., ESPOO – konvensjonen. Videre vil ULB legge EUs direktiv for strategiske konsekvensutredninger og retningslinjene fra Arktisk råd til grunn for arbeidet.

Behandling av høringsuttalelsene til ULB programforslag.

Listen nedenfor angir instanser som har avgitt høringsuttalelse til ULB programforslag. Uttalelsene er oppsummert og behandles fortløpende i dokumentet.

Nr	Høringsinstans
1	AAD
2	Akvaplan-niva
3	Bellona
4	Coastcare
5	Direktoratet for Naturforvaltning
6	Finnmark fylkeskommune
7	Fiskeridepartementet
8	Fiskeridirektoratet
9	Forsvarsdepartementet
10	Fylkesmannen i Finnmark
11	Greenpeace
12	Hammerfest kommune
13	Harstad kommune
14	Havforskningsinstituttet
15	Kystdirektoratet
16	Kystverket
17	Lofotrådet
18	Luftfartsverket
19	Miljøverndepartementet
20	Natur og ungdom
21	NIBR
22	Nordland fylkeskommune
23	Norges fiskarlag,
24	Norges naturvernforbund
25	Norsk ornitologisk forening
26	Norsk polarinstitutt
27	Norut
28	OLF
29	Oljedirektoratet
30	Sametinget
31	Riksantikvaren
32	Samferdselsdepartementet
33	SFT
34	Statens Strålevern
35	Sysselmannen på Svalbard
36	Troms fylkeskommune
37	Vest-Finnmark regionråd
38	WWF

1 Arbeids- og administrasjonsdepartementet

1. AAD vurderer at programmet er grundig og dekkende, og har ingen merknader til sikkerhets- eller arbeidsmiljømessige forutsetninger som legges til grunn for utredningsarbeidet.
2. For å få et helhetlig bilde av mulige konsekvenser av fremtidig petroleumsvirksomhet i området må man se på den totale risiko for at uhell skal inntreffe. I slike tilfeller vil branner og eksplosjoner i produksjonsanlegg og transportfasiliteter på land kunne medføre utslipp av store mengder miljøfarlige stoffer.

OED kommentar/oppfølging

Utredningen vil legge til grunn ulike aktivitetsscenarioer som vil vurderes i forhold til sannsynlighet for akutte hendelser og eventuelle konsekvenser. Siden scenariene refererer til fiktive felt og ikke konkrete anlegg vil utredningene i hovedsak belyse forhold relatert til ytre miljø og næringsinteresser. Forhold knyttet til sikkerhet, herunder eksplosjoner og branner vil vurderes i eventuelle konkrete feltutbyggingsplaner. I forhold til ytre miljø vurderes normalt ikke-antente hydrokarbonutslipp da disse normalt vil ha størst miljøkonsekvens.

3. Man bør vurdere risiko med utgangspunkt i de alternative utbyggingsløsninger og transportmetoder som er nevnt i utredningsprogrammet, også for å identifisere eventuelle forskjeller i risiko forbundet med offshore produksjonsanlegg vs. landanlegg, likeledes rørlednings- vs. skipstransport.

OED kommentar/oppfølging

Disse forholdene vil belyses i utredningsarbeidet.

2 AKVAPLAN – NIVA

4. AKN mener hver delutredning bør være basert på rimelig sammenlignbar metodikk og data med lik detaljeringsgrad og geografisk dekning.

OED kommentar/oppfølging

For å besørge et best mulig og felles grunnlag for samtlige utredninger er det fra styringsgruppen for den helhetlige forvaltningsplanen ferdigstilt et arbeid med en felles miljøbeskrivelse og en felles samfunnsbeskrivelse, samt etablert felles retningslinjer for scenarier. Metoder som vil benyttes for konsekvensutredninger vil bli forsøkt samordnet i størst mulig grad.

5. AKN mener det er viktig at det etableres et likt og forutsigbart forvaltningsregime både i sør og nord.

OED kommentar/oppfølging

Forslaget til utredningsprogram viser at det vil bli lagt til grunn et høyere ambisjonsnivå for petroleumsvirksomheten i nord sammenlignet med i sør. Det er ingen intensjon med eventuell helårig petroleumsvirksomhet i området at denne skal være lik nåværende virksomhet i andre områder.

Det omfattende utredningsarbeidet og påfølgende forvaltningsplan vil bidra til bedre forutsigbarhet om rammevilkår for industrien i Barentshavet.

Se også spm. #40

6. AKN etterspør en vurdering omkring forholdet til ESPOO konvensjonen om grenseoverskridende forurensninger som Norge har undertegnet. I forhold til aktivitet på russisk sektor mener de programforslaget er svakt og lite perspektivrikt, og dette bør relateres til det bilaterale norsk-russiske miljøsamarbeide samt erfaringer og kontaktnett til norske miljøer som har deltatt i KU-arbeide på russisk side.

OED kommentar/oppfølging

ESPOO-konvensjonen er gjennomført i norsk rett gjennom lover og forskrifter, bl.a. i petroleumsforskriften. Konvensjonen er i denne fasen av utredningsarbeidet ikke vurdert som relevant, da denne konvensjonen først vil gjelde for planlagte tiltak. Utredningen kan i denne sammenhengen ikke karakteriseres som et tiltak i konvensjonens forstand.

Russisk skipsfart, herunder tankertransport, vil bli behandlet i utredningen for skipsfart, mens russisk petroleumsvirksomhet vil inngå i utredningen av ytre påvirkninger. Program for disse delutredningene vil sendes på høring som en del av utredningsprosessen. Se for øvrig innledningen til dette dokumentet hvor omtalen av Russland er behandlet.

7. AKN mener avgrensningen av *aktivitetsområdet*, *influensområdet* og *analyseområdet* er ikke godt nok begrunnet og til dels uklare. Disse bør justeres og presiseres bedre.

OED kommentar/oppfølging

Et utredningsområde som går fra Lofoten i sør til og med Svalbard i nord er definert og omtales generelt som "Utredningsområdet". Dette er i programmet også referert som "analyseområdet".

"Aktivitetsområdet" utgjør den delen av utredningsområdet hvor en vurderer mulighet for helårig petroleumsvirksomhet; området sør for Bjørnøya.

"Influensområdet" utgjør det området som kan tenkes påvirket av helårig petroleumsvirksomhet, og inkluderer også områder i Vestfjorden samt landområder i nord. Dette området vil bli nærmere fastsatt basert på de enkelte delutredninger, og vil presenteres i den endelige utredningen/sluttdokumentet.

8. AKN sier at grunnlagsstudier må gjennomføres av uavhengige fagmiljø med solid lokal kunnskap, og ikke begrenses til historiske data. De finner det utilfredsstillende at fagdepartement og direktorater gjennomfører disse.

OED kommentar/oppfølging

Grunnlagsstudier gjøres blant annet på områdene ”miljøbeskrivelse” og ”samfunnsbeskrivelse”. Miljøbeskrivelsen utarbeides i fellesskap av Norsk Polarinstittutt og Havforskningsinstituttet. Deres faglige og lokale kunnskap er godt dokumentert gjennom mange års forskning og forvaltning. Samfunnsbeskrivelsen utføres i samarbeid mellom Agenda og NORUT. Lokal kunnskap er vektlagt ved tildeling av oppdrag.

9. AKN fremhever at regional kompetanse bør tas inn i grunnlagsstudiene og styringsgruppen(e) for å sikre lokal forankring og tilslutning.

OED kommentar/oppfølging

Styringsgruppen for arbeidet med ULB består av Olje- og energidepartementet, Fiskeridepartementet og Miljøverndepartementet. Gjennom den brede høringen av programmet, samt de høringsmøtene som er blitt arrangert i nord mener departementet at de lokale interessene er blitt godt ivaretatt. Det vil være en tilsvarende prosess når utredningen er ferdig.

Grunnlagsstudiene til utredningen vil legges ut på anbud og tilfaller de som leverer det beste tilbudet. Lokal kunnskap vil her bli vektlagt.

10. I henhold til AKN gjør programforslaget det mye opp til de enkelte delstudier å definere detaljeringsgrad på inngangsdata, presentasjonsnivå og geografisk dekning. Selv om en styringsgruppe skal koordinere de ulike delutredningene kan dette føre til at noen tema kan bli uteglemt.

OED kommentar/oppfølging

Utredningsprogrammet er forsøkt lagt på et nivå som muliggjør kommunikasjon av innholdet til et bredt publikum. Dette kan gå på bekostning av detaljeringsnivået under de enkelte tema. Det er derfor styringsgruppens oppgave å forsøke å legge til rette for lik detaljeringsgrad, felles presentasjonsnivå og lik geografisk dekning ved gjennomføring av de ulike delstudier. I tillegg vil den åpne og omfattende graden av involvering underveis gjøre det enklere også for eksterne å kommentere på eventuelle tema som vurderes som lite dekket eller uteglemt.

11. AKN mener tidsrammen for utarbeidelsen av grunnlagsstudier, sammenskrivingen av disse og utarbeiding av forvaltningsplanen er meget knapp. De forutsetter videre at eventuelle oppfølgende studier som følge av kunnskapshull avdekket i ULB gjennomføres og implementeres i forvaltningsplanen.

OED kommentar/oppfølging

ULB skal ikke gjøre en egen miljøkartlegging men legge til grunn miljøbeskrivelsen utarbeidet av Havforskningsinstituttet og Norsk Polarinstitutt. Dersom det avdekkes viktige kunnskapshull i gitte områder vil utredningen komme med forslag til hvordan man bør gå videre for å følge opp de kunnskapshull man eventuelt avdekker. På bakgrunn av dette vurderes tidsplanen som er skissert for utredningen som realistisk.

12. AKN mener at nullutslipp/nulleffekt utslipp (null skadelige effekter av utslipp) er i tråd med førevar prinsippet. Ved gjennomføring av et slikt prinsipp bør imidlertid følgende forhold vurderes:

- om den mest skadelige forurensningen for havmiljøet fjernes
- vurdering av ev. skade i havområder lengre sør av dagens praksis
- vurdering av om havområdene i nord er mer sårbare, og om man trenger et strengere miljøregime
- overvåkingsmetodikk for kontroll av pålegget må på plass
- økonomiske konsekvenser ved innføringen av et slikt strengere regime
- finnes teknologiske muligheter til å håndtere avfallet, rensing og eventuell ilandbringelse og lagring?

AKN mener det videre bør kreves god dokumentasjon dersom man skal etablere et strengere miljøregime for petroleumsvirksomhet på den nordlige delen av norsk sokkel.

OED kommentar/oppfølging

I Norge har det gjennom en årrekke vært fokusert på nullutslipp til sjø av miljøfarlige stoffer og minimering av utslipp som kan gi miljøskade, og konkrete planer er satt for både eksisterende og nye felt. Området Lofoten-Barentshavet er nytt i forhold til helårig petroleumsvirksomhet. Det er således som utslippsnivå for slik virksomhet i dette området lagt til grunn et ambisjonsnivå med ”null utslipp” av produsert vann og borekaks/slam på feltet ved normal drift, også for letevirksomhet.

Å sette krav om absolutt nullutslipp vil være med på å drive teknologiutviklingen fremover. For å se på forholdet mellom absolutt nullutslipp og miljø- og sikkerhetsmessige spørsmål er det bla. satt i gang en studie som skal se på forholdene relatert til ilandføring av boreslam og kaks.

13. Det blir ofte hevdet at miljø og ressurser i nord er mer sårbare enn lengre sør. AKN mener utredningen bør bekrefte eller avkrefte denne påstanden. Utredningsområdet er svært stort med store forskjeller i miljøforhold. Det kan derfor neppe finnes ett entydig svar for hele området. Store fiske- og fuglebestander gir risiko for eksponering av et større antall organismer samtidig som værforhold setter store begrensninger for opprydning etter uhellsutslipp.

OED kommentar/oppfølging

Det er ikke utredningens oppgave å vurdere om Lofoten-Barentshavet er mer eller mindre sårbar enn et annet havområde. Hensikten med denne utredningen er å belyse

om helårig petroleumsvirksomhet i dette området er forenlig med annen virksomhet og miljø/naturressurser. Forutsetningene for virksomhet i området med tanke på blant annet utslipp er også satt ulikt fra andre områder. Relativ sårbarhet mellom dette og andre havområder er derfor ikke sentralt i sammenhengen. Det blir langt viktigere å få frem relativ forskjell i sårbarhet mellom ulike delområder innen utredningsområdet – gitt like rammebetingelser. Dette vil bidra i beslutningsprosessen knyttet til om helårig petroleumsvirksomhet er forenlig med de andre interesser, og eventuelle vilkår/betingelser som skal settes for slik virksomhet – generelt eller for delområder. Forhold knyttet til risiko for ulike naturressurser samt beredskapstiltak, vil konkret bli utredet og vurdert i forhold til ulik type/omfang av petroleumsvirksomhet, og for ulike geografiske delområder.

14. AKN mener at petroleumsfrie soner er et interessant konsept som bør utredes og diskuteres i utredningen(e), samtidig som det må etableres klare definisjoner av innholdet i begrepet. Erfaringsmessig stammer hovedparten av uhellsutslipp fra skipstransport og skipshavarier. Dette betyr at man pålegger petroleumsnæringen en begrensning i nord, mens andre aktører ikke pålegges tilsvarende restriksjoner. En petroleumsfri sone fjerner således kun en påvirkningsfaktor fra et område. Betydningen av denne bør være udiskutabel og etterprøvbare.

OED kommentar/oppfølging

Fremtidig petroleumsvirksomhet i havområdene fra Lofoten og nordover skal så langt som mulig baseres på sameksistens. Dette prinsippet ligger også til grunn for ulike næringers felles bruk av havområdene i dag. Som fremhevet i Oljemeldingen og Havmiljømeldingen, vil regjeringen vurdere opprettelsen av petroleumsfrie fiskerisoner kun dersom det skulle oppstå situasjoner der det synes umulig å oppnå god sameksistens mellom de to næringene.

Det vil bli nedsatt en arbeidsgruppe mellom fiskeri- og petroleumsmyndighetene, med representanter fra de to næringene. Gruppen vil fremskaffe et faktagrunnlag for en vurdering av muligheten for sameksistens mellom de to næringene i området fra Lofoten og nordover, inkludert Barentshavet, og behovet for evt. petroleumsfrie fiskerisoner. Arbeidet i denne gruppen vil på linje med delstudiene under ULB danne grunnlag for behandlingen av disse spørsmålene i ULB, konsekvensutredningen for fiskeriene og forvaltningsplanen for Barentshavet.

Pågående utredningsarbeid belyser petroleumsvirksomheten. For andre næringer/sektorer vil de ulike sektordepartement vurdere hensiktsmessig oppfølging av aktuelle påvirkningsfaktorer.

3 Bellona

15. Bellona mener utredningsprogrammet bærer preg av at dette er en utredning som må gjennomføres fordi Regjeringen tidligere har lovet det, og ikke fordi den skal danne et reelt grunnlag for å vurdere helårig virksomhet. Tidsløpet er for stramt og umuliggjør en skikkelig utredning. Det sies klart ifra om at dette skal kun være en samling av kjent kunnskap og identifisering av kunnskapshull. Utgangspunktet for utredningen må være

å vurdere miljøkonsekvensene av petroleumsvirksomhet, og ikke å beskrive mulighetene for sameksistens. Bellona anbefaler derfor at utredningen, som det her legges opp til, blir omdøpt til et forprosjekt for en grundig utredning, og at denne settes i gang når forprosjektet er ferdig. Bellona mener aktiviteten må stanses til denne utredningen er ferdig.

OED kommentar/oppfølging

Regjeringen har til hensikt å bruke denne utredningen som en del av et bredere beslutningsgrunnlag for en politisk behandling av spørsmålet om under hvilke betingelser og forutsetninger det er mulig å drive helårig petroleumsvirksomhet i Lofoten-Barentshavet.

For kommentar vedr. tidsløpet henvises det til behandling av spm. # 11.

Regjeringen har bestemt at nye områder i Barentshavet ikke åpnes, samt at det ikke vil være nye lisenstildelinger i området før utredningen er på plass.

Selv om Regjeringen velger å omgjøre det foreslåtte programmet for ULB til et forprosjekt har Bellona følgende punkter å peke på:

16. Programforslaget skisserer at AKUP-arbeidene fra 1987-1997 vil nyttes som grunnlag for beskrivelse av de ulike miljøressursenes sårbarhet overfor påvirkning fra petroleumsvirksomheten. Bellona nevner at SFT, DN og Norsk Polarinstitutt har vært kritiske til resultatene fra dette arbeidet, og anbefaler derfor å ta utredningsarbeidet mer seriøst og dermed åpne for å bruke mer tid på delutredningene.

OED kommentar/oppfølging

Resultatene fra AKUP-arbeidene vil være en av mange kilder i utredningen.

I forhold til tidsløpet for utredningsarbeidet henvises det til behandlingen av spm. # 11.

17. Bellona viser til en tidligere DN rapport som slår fast at ... ”svært mange sjøfuglbestander av internasjonal verneverdi vil bli hardt rammet ved oljesøl”. Bellona kan ikke se at nyere utredninger vesentlig har rokket på denne konklusjonen, og hevder videre at ovennevnte KU pekte på en rekke kunnskapshull som bare delvis er dekket. Bellona bemerker videre at svært små mengder olje kan være tilstrekkelig for å ødelegge fjærdraktens egenskaper og hevder at svært små og hyppige oljeutslipp, som ofte unngår registrering, representerer en kronisk oljeforurensning til havs og kan være en like stor trussel for sjøfugl som de større mer sjeldne oljesølene.

OED kommentar/oppfølging

Den felles miljø- og ressursbeskrivelsen fra NP/HI beskriver forekomst og utbredelse av sjøfugl i området. Som tillegg til denne vil det også bli gitt en oversikt over kunnskapshull.

Det vil videre bli gjennomført modellering av oljesøl fra fiktive oljefelt for å se på spredning, og vurdere risiko for skade på blant annet sjøfugl. Det er i denne

sammenheng også viktig å understreke den utvikling som har vært innen tekniske tiltak for å redusere sannsynligheten for utslipp. Dette har stor betydning på risikobildet. Risikoanalysen vil bli utført i henhold til anerkjent metodikk. Resultatene fra dette arbeidet vil gi svar på hva risikobildet er for sjøfugl som følge av helårig petroleumsvirksomhet i området.

Kommentaren omkring små utslipp tas til etterretning og vil bli vurdert i forbindelse med de relevante delstudiene.

18. Bellona viser til at nyere forskning viser at alkylfenoler har hormonforstyrrende effekt på torsk og kan påvirke gytingen. Bellona påpeker samtidig store kunnskapshull vedrørende effekt av utslipp, spesielt langtidsvirkninger.

Bellona peker videre på at utslipp ved undervannsutblåsning ikke bare vil omfatte øvre vannmasser, samt at oljeflak kan spre seg svært raskt på grunn av sine kjemiske egenskaper, havstrømmene i området og vind. Bellona understreker videre at selv om de fleste voksne fisk vil klare å komme seg unna oljesøl er det påvist flere skadevirkninger på fisk ved oljesøl.

OED kommentar/oppfølging

Ved undervannsutslipp kan en del oljekomponenter lagres i vannmassene og ikke nå overflaten. Som Bellona påpeker så avhenger dette blant annet av oljetype. Det vil derfor bli igangsatt en modellstudie i ULB hvor en ser på mulig innlagring og spredning av olje vertikalt i vannmassene, for ulike typer olje. Basert på disse modelleringsforsøkene vil det, basert på kunnskap om mulige effekter og utbredelse av ulike livsstadier for aktuelle fiskearter i området, bli utført konsekvensvurderinger.

Når det gjelder mulige langtidsvirkninger av alkylfenoler knyttet til akutt utslipp planlegges dette ikke utredet, da denne type hendelse har en meget lav sannsynlighet, og fokus tillegges den akutte effekten og mulighetene for beredskapstiltak. Kunnskapshull og konsekvensene av dette med hensyn til langtidseffekter av petroleumsvirksomheten vil imidlertid bli vurdert.

Det vises for øvrig til det nye forskningsprogrammet om langtidseffekter av utslipp til sjø i regi av Norges Forskningsråd, samt de arbeider som er gjort/gjøres av Rogalandsforskning, SINTEF og Havforskningsinstituttet.

19. Bellona viser til Stortingsmelding om norsk oljevern (St. meld. nr. 49, 1988-89), hvor det slås fast at risiko i forbindelse med akutte utslipp i Barentshavet ikke skal være høyere enn for andre deler av norsk sokkel. Siden risiko er et produkt av sannsynlighet og konsekvens peker Bellona på at jo større konsekvensen blir, desto mindre må sannsynligheten være for at risikoen skal være den samme som for resten av sokkelen. Bellona mener dette gjøres ved å øke oljevernberedskapen. Bellona hevder at slikt utstyr ikke virker i Barentshavet, og at risikoen derfor blir høyere enn ellers på sokkelen.

Bellona viser videre til brev fra SFT til OD, namsrettens uttalelse til Bellonas søksmål mot Statoil i fm leteboring, samt tidligere høringsuttalelser fra ulike etater ved åpning av Barentshavet for leteboring, som alle berører forhold til oljevernberedskap og begrensninger i Barentshavet.

OED kommentar/oppfølging

Som Bellona understreker er risiko et produkt av sannsynlighet og konsekvens. Bellona fokuserer imidlertid på beredskap (konsekvensreducerende tiltak). Dette er et meget sentralt tema som vil få sterkt fokus i utredningsarbeidet, og vil bli belyst i en egen delutredning. Det er imidlertid viktig også å se på risikoreducerende tiltak, noe som også vil fokuseres i utredningsarbeidet.

Eventuell transport av produkter og/eller avfall til/fra/gjennom Barentshavet vil være gjenstand for vurdering i utredningen for skipstrafikk som koordineres av Kystdirektoratet. Risiko for norsk petroleumsaktivitet fra slik transport vil inkluderes i utredningen for petroleumsvirksomheten.

20. Bellona påpeker at det russiske parlamentet i 2001 vedtok for å åpne for import av atomavfall til Russland, og gjør oppmerksom på muligheten for framtidig transport av atomavfall forbi Lofoten og gjennom Barentshavet, og mener at dette elementet bør tas med i betraktning når risiko og beredskap skal vurderes.

OED kommentar/oppfølging

Bellonas kommentar tas til etterretning og vil tas opp med de ansvarlige for de andre sektorvise utredningene.

21. Bellona anmoder om at det foretas en bred gjennomgang av forholdet til Norges folkerettslige forpliktelser, og at dette tas inn som et eget punkt i utredningsprogrammet. De viser videre til resultater, veiledninger osv. som er utarbeidet av en rekke internasjonale fora, og at disse bør vurderes i sammenheng med utredningsarbeidet.

OED kommentar/oppfølging

Norges folkerettslige forpliktelser blir fortløpende gjennomført i norsk rett, som derved til enhver tid også reflekterer Norges internasjonale forpliktelser.

Utredningsprogrammet er i tråd med norsk rett og ivaretar således hensynet til alle relevante folkerettslige forpliktelser som påhviler Norge.

Det vises for øvrig til behandlingen av dette spørsmålet i innledningen til dette dokumentet.

22. Barentshavet må også sees på som en helhet, en eventuell russisk petroleumsutvinning får derfor avgjørende betydning for hva det er forsvarlig å gjøre fra norsk side.

OED kommentar/oppfølging

Se spm. #6 for behandling av russisk petroleumsaktivitet.

23. Bellona vektlegger at Samfunnsmessige konsekvenser av eventuell petroleumsvirksomhet må problematiseres og utredes grundig. De mener at Norges valg i denne regionen vil ha betydning for hele verden. Hastverk og forsering i utredningsarbeidet må derfor unngås. Man må ta seg tid til å vente på forskning som ikke er gjort. Man må opptre i samsvar med det internasjonale anerkjente førevar prinsippet.

Konkret nevnes at forhold knyttet til samisk kyst- og fjordfiske samt at samisk rettsgrunnlag til ressursene bør utredes.

Bellona ber videre om at det utredes hvor langt myndighetene kan gå i å sette vilkår, ev. hvilke vilkår som vil kunne pålegge det offentlige erstatningsplikt, herunder hva som skal skje når det etter vilkårene er satt, fremkommer nye opplysninger om mangelfull kunnskap som ikke var kjent på tillatelsestidspunktet.

OED kommentar/oppfølging
Samfunnsmessige konsekvenser, både positive og negative, er sentrale problemstillinger ved utredningsarbeidet, og vil tillegges stor vekt.
Aktuelle problemstillinger mellom eventuell petroleumsvirksomhet og samisk kyst- og fjordfiske vil belyses i en delutredning av samiske forhold. For spørsmålet knyttet til samisk rettsgrunnlag henvises til kommentar fra Sametinget, # 157.
De nærmere grensene for myndighetenes rett til å oppstille vilkår vil måtte bero på en konkret vurdering. OED anser det ikke som naturlig at myndighetenes juridiske vurdering av de forvaltningsrettslige spørsmål som kan oppstå i forbindelse med vilkårsstillelse i det aktuelle område inntas som en del av ULB.

24. Bellona mener utredningsprogrammet positivt strammer inn betydningen i null utslippsbegrepet. Bellona tviler imidlertid på at teknologien vil kunne gi løsningene som skisseres i programmet, og mener man bør skissere mulighetene for at denne teknologien realiseres tidnok, og angi følger dersom teknologi eventuelt ikke utvikles. Det økonomiske aspektet bør også inn her, og det bør ses på sammenhengen mellom utslipp til vann og luft. Bellona ber, med bakgrunn i utslipp fra Snøhvit, om en redegjørelse for om man vil innføre en praksis med anledning til å søke om unntak fra null utslipp.

OED kommentar/oppfølging

En av delutredningene skal nettopp vurdere fremtidige teknologiske muligheter for å nå ambisjonen om null utslipp til sjø, i tillegg til å vurdere evt behov for å styrke teknologiutviklingen på området.

I utredningen vil det bli kvantifisert utslipp til luft knyttet til fremtidig reinjeksjon for scenariene. Eventuelle restutslipp vil utredes for å belyse hva disse kan medføre av konsekvenser på det marine miljø i Lofoten-Barentshavet. Disse forholdene vil bli vurdert opp mot hverandre, og inngå som en del av det totale beslutningsgrunnlaget.

I St. prp. nr. 35 om utbygging, anlegg og drift av Snøhvit LNG, sies det at "Regjeringen legger opp til at Snøhvit-utbyggingen kan håndteres frikoblet fra eventuelle ytterligere utredninger for Barentshavet". Prosjektet vil således igangsettes uavhengig av resultatene fra ULB. Utslippsøknad fra Snøhvit LNG er nå til behandling i SFT. Utslipp til sjø fra Snøhvit er beskjedne, relatert til borekaks fra boring med vannbaserte borevæsker, noe hydraulikkvæske, samt mindre utslipp av prosessvann etter behandling i biologisk renseanlegg på land.

25. Bellona peker på klimatiske forhold og store konsentrasjoner av fisk og fugl gjør Barentshavet mer sårbart for utslipp til sjø enn for eksempel Nordsjøen, og adresserer følgende spørsmål til utredningen:
- Hva gjør utslippene med miljøet?
  - Hvilke konsekvenser vil utslipp til sjø ha under de gjeldende forholdene i Lofoten og Barentshavet?

OED kommentar/oppfølging

Utredningen legger til grunn en situasjon med null utslipp til sjø. Likevel vil restutslipp samt potensielle akutte utslipp bli konsekvensutredet. Dette vil gjøres basert på generell kunnskap, samt spesifikke analyser knyttet til de rådende miljøforhold i området Lofoten-Barentshavet.

26. Bellona mener at utredningen bør legge like stor vekt på at noen områder kanskje bør vernes, som at det skal drives petroleumsvirksomhet der.

OED kommentar/oppfølging

Sameksistens med andre næringer og naturmiljø er utgangspunktet for utredningsarbeidet og vil således utredes grundig.

Spørsmålet omkring petroleumsfrie fiskerisoner er kommentert under spørsmål # 14.

27. Bellona mener at det må gjøres en helhetlig vurdering av om aktivitet i Barentshavet er en god miljø- og ressursforvaltning. Er det beste totalt sett å redusere eller øke utvinningstakten fra norsk sokkel?

OED kommentar/oppfølging

Hva som er en egnet utvinningstakt på norsk kontinentalsokkel ligger utenfor rammene til denne utredningen å ta stilling til. Denne utredningen skal imidlertid peke på mulige konsekvenser på miljø, samfunn og andre næringer i havområdet av evt helårig petroleumsaktivitet, under bestemte forutsetninger.

4 COASTCARE

Coastcare synes forslaget til utredningsprogram er bra dersom det kan gjennomføres etter intensjonene.

28. Coastcare mener tidsrammen både for grunnlagsstudier, sammenskriving og utarbeidelse av forvaltningsplanen kan være noe knapp. De mener videre at nullutslipp bør relateres til nulleffekt utslipp, og vurderes totalt slik at en fokuserer på mest skadelig forurensning, økonomiske konsekvenser og teknologiske muligheter for et absolutt nullutslipp innføres.

OED kommentar/oppfølging

Forhold relatert til grunnlagsdata og tidsprosess er behandlet i innledningen til dette dokumentet. Det vises videre til spørsmål # 11.

Null utslipp er behandlet under spørsmål # 12.

29. Coastcare fremhever videre prinsipielle krav til petroleumsvirksomhet, herunder at den ikke må så tvil om kvalitet på sjømatprodukter. Det må være en balansert utvikling med hensyn på andre næringer, og den må ikke forringe det biologiske produksjonsgrunnlaget i havet

OED kommentar/oppfølging

Sameksistens med andre næringer og miljø er en forutsetning for helårig petroleumsvirksomhet og vil ivareta de nevnte aspekter. Dette vil bli grundig belyst i sluttokumentet.

30. Angående utredningsprosessen fremhever Coastcare at grunnlagsstudier må være koordinerte, veldefinerte og målrettede, og utføres av uavhengige og kompetente miljø, alle relevante data må være tilgjengelige for arbeidet, landsdelens bedrifter må få en sterk rolle, alle sektorenes utredninger bør nytte metodikk som er sammenlignbar. Data, kunnskaper og resultater må gjøres tilgjengelig i et omfang ut over det som publiseres i sluttokumentet.

OED kommentar/oppfølging

Første og siste forhold er kommentert under # 4 og 8. Det legges vekt på at arbeidet utføres av uavhengige og kompetente miljø. Flere nordnorske bedrifter vil ha kompetanse til å kunne vinne oppdrag, og første oppdrag som ble satt ut er tildelt en koalisjon med et nordnorsk firma.

De ulike studier vil bygge på eksisterende kunnskap, og innhenting av all relevant

tilgjengelig informasjon er således sentralt.

Det er en viktig målsetting med utredningsarbeidet å ha åpenhet og å legge til rette for innspill underveis. Delutredninger vil derfor gjøres tilgjengelig på OEDs nettside etterhvert som disse foreligger, i tillegg til det endelige sluttdokumentet.

31. Coastcare refererer videre til åpen høring under en konferanse i Stamsund og de forhold som der ble diskutert. Om "havmiljø" fremheves:

- åpenhet om data for kontroll/etterprøving
- området er stort og heterogent/behov for underområder
- grunnlagsstudier av uavhengige fagmiljø med lokal kunnskap/ikke bare historiske data. Lokal kunnskap inn i styringsgrupper
- folkeliggjøring av språk og framstilling
- se også på langtidseffekter av småutslipp
- økt satsing på utdanning for framtidig utredningsbehov
- vilje til bedre overvåking/beredskap
- konsekvenser for fiskeri og oppdrett utredes hver for seg, svært viktige i nord og påvirkes ulikt av petrovirksomhet.

OED kommentar/oppfølging

All informasjon og data som benyttes i utredningen vil gjøres tilgjengelig så langt dette er praktisk mulig. Åpenhet både knyttet til resultater og innspill er sentralt i utredningsarbeidet.

Det totale geografiske området er stort og ulike vurderinger vil også gjøres for fornuftige delområder.

Angående grunnlagsstudier og fagmiljø, se # 8.

Det er generelt et krav at språk i konsekvensutredninger skal være lettfattelig. Dette vil vektlegges ved utarbeidelse av sluttdokumentet. En del av delutredningene vil ha noe teknisk innhold, men skal inneholde et lettfattelig sammendrag.

Mulige effekter av småutslipp vil vurderes. Fokus er imidlertid hovedsakelig på å eliminere/reducere at slike utslipp inntreffer.

Samfunnsutredningen vil vurdere behov for ulik kompetanse og tilhørende utdanningstilbud og behov. Dette vil kunne gi svar på om dette er aktuelle satsningsområder.

Det vil fokuseres på både tekniske og organisatoriske forhold knyttet til beredskap. Konsekvenser på fiskeri og havbruk som følge av helårig petroleumsvirksomhet vil utføres i separate delutredninger.

32. Om næringsutvikling og næringspolitikk kom konferansen i Stamsund frem med følgende:

- tidsperiode som utredes bør være 2010-2015
- nordnorske (Coastcare) aktører med kjennskap til NV-Russland bør nyttes
- ny næringspolitikk for Nord-Norge, med og uten petrovirksomhet er nødvendig og bør utredes
- ilandføring avgjørende for velvilje fra landsdelen
- eksisterende kompetansemiljøer må benytte og nye bygges

OED kommentar/oppfølging

Scenariene for petroleumsvirksomhet er utarbeidet i tråd med retningslinjer etablert av Styringsgruppen for den Helhetlige forvaltningsplanen. Perioden som dekkes er 2005-2020. Arbeidet både med sektorvise utredninger og forvaltningsplanen medfører også betydelig med kontakt mot Russland (se innledningen). Etablerte kontaktpunkt og -fora benyttes aktivt.

En delutredning på Samfunnsmessige virkninger vil se på virkninger av petroleumsvirksomhet i landsdelen sammenlignet med en situasjon uten slik virksomhet (0-alternativ). 0-alternativet vil ikke ta hensyn til eventuelle nye /andre næringspolitiske tiltak.

Scenariene for petroleumsvirksomhet inkluderer konsept med ilandføring.

De ulike delutredninger er gjenstand for åpne anbudsprosesser, og kompetansemiljø i landsdelen vil kunne utføre en god del av arbeidet.

33. Konferansen i Stamsund vektlegger at utredningen må se på konsekvenser på; sysselsetting, bosetting(struktur), infrastruktur, konsekvenser for regional økonomi, kvinner og menns rammebetingelser, og distriktpolitiske konsekvenser.

OED kommentar/oppfølging

Det skal utføres en separat delutredning på "samfunnsmessige virkninger". De nevnte forhold vil inkluderes i dette arbeidet.

34. Konferansens plenumsdiskusjon tilførte følgende kommentarer:

- geografiske avgrensinger bør begrunnes
- planlagt/forventet aktivitet i østlig del (russisk del) må inkluderes. Kontakt med Russland formaliseres.
- samfunnsmessige forhold, kjønnsperspektivet og distriktpolitiske konsekvenser
- ny næringspolitikk for regionen må utredes
- regional (lokal) kunnskap må trekkes inn i grunnlagsstudier og styringsgruppene. Dette er avgjørende for lokal forankring og tilslutning.

OED kommentar/oppfølging

Disse forholdene er kommentert under sp.mål # 6, 7, 8, 9, 32 og 33.

5 Direktoratet for Naturforvaltning

35. Generelt mener DN at kunnskapsgrunnlaget, bruk av eksisterende data/identifisering av kunnskapshull er utilstrekkelig for å gi svar for framtidig forvaltning av området (miljøresurser, fugler). Det er videre behov for mer tid for å dekke kunnskapshull der behovene er størst.

OED kommentar/oppfølging

Det vises her til arbeidet utført av HI og NP på miljøbeskrivelse, hvor avdekking av kunnskapshull er en del av oppdraget. Betydningen av disse kunnskapshullene i forhold til vurdering av konsekvenser av petroleumsvirksomhet vil bli omtalt i ULB og et forslag til videre oppfølging vil bli lagt frem. I neste omgang vil dette vurderes i forhold til hva som er av relevant betydning, og hva som vil følges opp gjennom feltspesifikke planer eller generelt knyttet til forvaltningsplanen.

Se for øvrig spm. # 8 om kunnskapsgrunnlaget, spm # 11 om tidsperspektivet og ellers innledningen til dette dokumentet om disse forholdene.

36. DN mener KU for petrovirksomhet må frembringe et sett med grunnlagsdata for forvaltningsplanen.

OED kommentar/oppfølging

Utredningen vil være et selvstendig dokument, og legges til grunn for den videre politiske behandling av spørsmålet om betingelser og forutsetninger for helårig petroleumsvirksomhet i området. Samtidig vil utredningen av konsekvensene av helårig petroleumsaktivitet i området Lofoten-Barentshavet inngå som én del av grunnlaget for forvaltningsplanen for Barentshavet.

37. DN mener utredningen må få frem konsekvenser fra en situasjon dersom nullutslipp ikke er mulig å oppnå.

OED kommentar/oppfølging

I scenariene for petroleumsvirksomhet er det lagt inn kriterier for situasjoner med utslipp (driftsavvik). Disse skal modelleres og konsekvensutredes.

38. DN har videre gitt diverse kommentarer til tekst i ulike kapitler.

OED kommentar/oppfølging

Det er utarbeidet et revidert utredningsprogram for å synliggjøre de endringer som er gjort i etterkant av høringsrunden. Det henvises til dette dokumentet (vedlagt) for tilbakemelding på de tekstinnspillene som er gitt.

6 FINNMARK FYLKESKOMMUNE

Fylkesrådmannen ser positivt på ULB, og gir følgende oppsummering med bakgrunn i spesielle behov og hensyn for Finnmark.

39. En helhetlig forvaltningsplan forutsetter at hver delutredning er basert på sammenlignbar metodikk og data med lik detaljeringsgrad og geografisk dekning.

OED kommentar/oppfølging

Styringsgruppen for forvaltningsplanen for Barentshavet er opptatt av å sikre at hver delutredning bruker tilnærmet samme metode og data med tilnærmet lik detaljeringsgrad og geografisk dekning. Det er utarbeidet egne retningslinjer fra styringsgruppen for den helhetlige forvaltningsplanen for å ivareta dette hensynet. I tillegg skal delutredningene legge til grunn den samme miljøbeskrivelsen for et felles utredningsområde.

40. Det er avgjørende at både nordlige og sørlige petroleumsforekomster får et likt og forutsigbart forvaltningsregime. Konsekvenser ved begrensninger som petroleumsfrie/uttaksfrie soner eller periodisering av drift må avklares. Det er ikke ønskelig med strengere regime for nordområdene enn for eksisterende virksomhet f.eks. i Norskehavet. I denne sammenheng er det viktig at utredningen redegjør grundig for begrepet "nullutslipp" fordi det kommer utslipp allerede i dag fra sentrale næringsaktiviteter.

OED kommentar/oppfølging

Se spm. #5 angående forskjellig forvaltningsregime i nord og sør.

Se spm. #14 og innledningen til dette dokumentet for behandlingen av petroleumsfrie fiskerisoner.

"Nullutslipp" er innenfor denne utredningen relatert til petroleumsvirksomhet, og utredningen vil gi en grundig beskrivelse av hva som ligger i dette begrepet.

41. Finnmark fylkeskommune mener at de samfunnsmessige forholdene må vektlegges sterkere i utredningsprogrammet, slik at de overordnede og helhetlige beskrivelsene, vurderingene og scenariene inkluderer flere forhold. Spesielt nevnes:
- Dagens fiskeribaserte verdiskaping i regionen
  - Konsekvenser av petroleumsvirksomheten for regional økonomi
  - Kvinner og menns rammebetingelser i Nord-Norge
  - Hva skjer i Nord-Norge uten petroleumsvirksomhet (omstillinger innen fiskeri og havbruk, synergieffekter mellom fiske, oppdrett og næringer generelt)
  - Ilandføring av olje og gass bør sees i relasjon til arbeidsplasser og næringsutvikling.

OED kommentar/oppfølging

De nevnte forhold som angår petroleumsvirksomhet vil bli ivaretatt i arbeidsbeskrivelsen / delutredningen om samfunnsmessige konsekvenser.

42. Det er nødvendig å trekke inn regional og lokal kompetanse i grunnlagsstudier. Dette gjelder bl.a. kompetanse om Nordvest Russland. På lengre sikt er det nødvendig å bygge

opp olje- og gassrelatert forskningskompetanse og kompetansemiljøer i hele Nord-Norge.

OED kommentar/oppfølging

Regional og lokal kompetanse vil bli trukket inn på en hensiktsmessig måte. Utredningsprosessen er lagt som en åpen og medvirkende prosess, hvor dialog med og innspill fra landsdelen er svært viktig. Blant annet vil flere delutredninger kunne gjøres av lokale/regionale miljøer i Nord-Norge.

For forholdet til Russland vises det til spørsmål # 6 samt innledningen til dette dokumentet.

43. Finnmark fylkeskommune mener utredningen må se på forvaltningen av Barentshavet og utvikling av aktiviteter i sammenheng med planene i Nordvest-Russland (miljø, fiskeri, havbruk, skipstransport og fiskeriaktiviteter). Her tenker fylkesrådmannen spesielt på:
- å sikre at regionale myndigheter og representanter kan delta aktivt i norskrussisk oljesamarbeid. På sikt kan det bidra til bedre avklaring og samarbeid om den såkalte "gråsonen".
  - næringsutviklingskonsekvenser.

OED kommentar/oppfølging

Når det gjelder spørsmålet om en grenselinje mellom Norge og Russland i Barentshavet, har det pågått forhandlinger mellom de to lands myndigheter om dette i mer enn 30 år. Siden 1996 har forhandlingene knyttet til omstridt område også vært ført parallelt med flere sektormyndigheter – fiskerimyndighetene, petroleumsmyndighetene og de militære myndighetene. Siktemålet er å øke effektiviteten i forhandlingene, slik at alle berørte myndigheter er orientert om alle aktuelle forhold knyttet til havområdene det forhandles om for å kunne fatte en beslutning om en grenselinje så raskt som mulig. Ved enighet om en grenselinje vil det kunne utløses et stort potensiale for samarbeid mellom de to land. Dette gjelder ikke minst på olje- og gassektoren.

Energidialogen mellom Norge og Russland er i den senere tid intensivert og tilpasset endrede strukturer på russisk side. I 2002 er det undertegnet avtaler på ministernivå om videreføring av energidialogen mellom Olje- og energidepartementet og Russlands Energiministerium, og mellom Olje- og energidepartementet og Russlands Naturressursministerium. Energidialogen skal ha et bredt perspektiv og omfatter alle spørsmål av gjensidig interesse knyttet til energisektoren.

44. Utredningen må omfatte en bred gjennomgang av oljeberedskap i Nord-Norge/Nordvest-Russland, bla.:
- Hvordan kan eksisterende sikkerhetssamarbeid utvides til å omfatte flere organisasjoner og bedrifter som har ansvar for beredskap og gjennomføring av sikkerhetsoperasjoner.
  - Sikre at miljøovervåking og oljetransport langs kysten får bred fokus. Regionen må ha utstyr på plass som gjør at man takler store ulykker og uhell i forbindelse med petroleumsvirksomhet og skipstransport.

- Nye behov for opplærings- og treningssentre i nordområdene for mannskap og personell må avklares.
- Avklare depot- og beredskapsordninger. Det er behov for å plassere ut utstyr flere steder enn dagens plassering i Hammerfest.
- Vurdere økt krav til akuttmedisinsk beredskap i tilfelle ulykker.
- Avklare hvem som har ansvar for å følge opp og finansiere forbedret sikkerhet og oljevernberedskap.

OED kommentar/oppfølging

Utredningen vil omfatte en bred gjennomgang av oljevernberedskaps situasjonen i Lofoten-Barentshavet. Dette temaet skal utredes særskilt, og de nevnte forhold vil bli vurdert i forhold til arbeidsbeskrivelsen for denne delutredningen. Herunder vil det bli sett på organisering av oljevernberedskapen, inkludert forholdet mellom næringsansvar og myndighetsansvar. Det vil her legges opp til tett dialog med Kystverket som er ansvarlig for Utredningen for skipstrafikk, og som blant annet vil ha ansvar for vurdering av beredskap knyttet til eventuell russisk oljetransport gjennom området. Utredningene skal gi svar på om det er behov for økt beredskap i området, omfang av dette, og eventuelt forslag til lokalisering.

7 FISKERIDEPARTEMENTET

Fiskeridepartementet synes programmet dekker de hensyn som er av betydning for sine ansvarsområder.

8 FISKERIDIREKTORATET (FDIR)

45. Fdir forutsetter at alle typer fiskeri blir skildra i den sektorvise utredningen for fiskeri. Forutsetter videre at prosjektet den Nordlige Maritime Korridor (NMC) vurderes i utredningen for skipstrafikk.

OED kommentar/oppfølging

Fiskeridepartementet er ansvarlig for de nevnte utredninger. Det vil være tett dialog mellom OED og FiD underveis.

46. FDIR viser til kap 5.5.1 i programforslaget, og forutsetter at man tar hensyn til spesielle oseanografiske og meteorologiske forhold i området.

OED kommentar/oppfølging

De modeller som vil legges til grunn for de ulike arbeidene vil være basert på meteorologisk statistikk og oseanografiske data fra metrologisk institutt. I den grad spesielle oseanografiske forhold er kjent og dokumentert vil disse inngå i disse dataene fra MI og legges til grunn for modelleringene.

47. FDIR viser videre til kap. 5.8. og ønsker utredet hvordan man kan unngå arealkonflikt ved seismisk aktivitet.

OED kommentar/oppfølging

Det er igangsatt en studie som skal se på konsekvenser av seismikk. En del av denne studien omhandler arealkonflikter. Her er utredet også bedt om å diskutere hva som kan gjøres for å redusere konfliktnivået.

9 FORSVARSDEPARTEMENTET

48. Forsvarsdepartementet mener det i ULB bør inngå en vurdering av de sikkerhetspolitiske og beredskapsmessige konsekvenser av en utvidet petrovirksomhet i området. I denne forbindelse også vurdering av Kystvaktens rolle i forbindelse med redningsoperasjoner og oljevernberedskap.

OED kommentar/oppfølging

Foreliggende utredning vurderer fiktive felt for petroleumsproduksjon. Dersom en kommer i en situasjon hvor det blir aktuelt å igangsette helårig petroleumsproduksjon i området vil det være naturlig at de nevnte forhold inkluderes i den konkrete virksomhetens beredskapsplaner, og at de involverte selskap og myndigheter etablerer en operativ og tilpasset beredskap. Det vil for øvrig i utredningsprosessene for hhv skipstrafikk og petroleumsvirksomhet være tett dialog og diskusjon/utredning av beredskapsrelaterte spørsmål. Forsvaret vil være en naturlig diskusjonspart i dette arbeidet.

10 FYLKESMANNEN I FINNMARK (FiF)

49. FiF mener programforslaget er forelagt som en vid og generell utredning, og dermed vanskelig å gi tilbakemelding på. Følgende konkrete forhold nevnes:
- bør sannsynliggjøre mulighetene for null utslipp
  - langtidsvirkninger av restutslipp og uhell bør utredes
  - man bør vurdere om eksisterende data trenger oppdatering eller supplering. FiF mener dette også bør vurderes for vær-, bølge- og strømforhold tatt i betraktning ekstremværet de siste sesonger.

OED kommentar/oppfølging

- Det skal utføres en studie på miljøteknologi hvor nullutslipp vil bli behandlet. Her vil det synliggjøres hva som skal til for å nå det ambisjonsnivå som er satt i utredningen.
- Pkt 5.4 og 5.5 i forslaget til utredningsprogram vil ta for seg konsekvenser av utslipp til sjø. Når det gjelder langtidseffekter av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten har regjeringen nylig satt i gang et forskningsprogram på dette området. Dette programmet vil gå over 6 år.
- Dette er omtalt i miljøbeskrivelsen som er behandlet under spm. # 8.

11 GREENPEACE

50. GP mener arbeidet må legges opp slik at de ulike interesser blir tatt hensyn til i samme grad, og at ikke metoden eller rekkefølgen i prosessen kan diktere et bestemt resultat eller en bestemt prioritering. Forholdet mellom ULB og forvaltningsplanen må avklares. Forholdet til Goliat må også avklares. GP anbefaler at man definerer krav og behov for en helhetlig forvaltningsplan først.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet til forvaltningsplanen er vurdert i sp mål # 36 og i innledningen til dette dokumentet.

Sem - erklæringen slår fast at inntil ULB er ferdigstilt åpnes ikke Barentshavet ytterligere for petroleumsvirksomhet. Departementet vil således ikke behandle noen PUD eller PAD for dette området før ULB er behandlet i regjeringen.

Utredningsarbeidet har en tidshorisont på vel ett år, og det er derfor ikke aktuelt med utvinning fra noen felt i området innenfor denne tidsperioden.

51. GP mener framdriftsplanen er for ambisiøs og at det er behov for mer tid og et bredere perspektiv.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet omkring tidsplan for utredningen er behandlet i innledningen til dette dokumentet. Se også spørsmål # 11.

52. GP mener det er lite seriøst at miljøbeskrivelsen skal baseres på eksisterende data.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet omkring data for utredningen er behandlet i innledningen til dette dokumentet. Se også spørsmål # 8.

53. GP oppfordrer til at det forutsettes at all lasting av oljeprodukter foregår ved at oljestrømmen er stabilisert mot trykket i tanken før olje overføres, og at dette kan gjøres til et generelt krav på norsk sokkel, da dette skal ha effekt på VOC-utslipp.

OED kommentar/oppfølging

All lagring og lasting av olje på norsk sokkel er regulert og pålagt gjenvinning. Innen utgangen av 2005 skal pålegg om gjenvinning av nmVOC ved lagring og lasting ha full effekt. Pålegget er med på å redusere utslippene av nmVOC betydelig fra norsk sokkel i tiden framover.

54. GP mener konsekvenser av salg og av utvinning av norske fossile reserver må vurderes ved åpning av nye oljefelt.

OED kommentar/oppfølging

Utredningen vil fokusere på mulige konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet. Utslipp fra bruk av olje og gass som eventuelt vil produseres fra området vurderes som utenfor denne oppgaven.

55. GP savner definisjon av hva som ikke er med i definisjonen ved nullutslipp, og hva som menes med normal drift. GP etterspør også en vurdering av andre "nullutslippsdefinisjoner".

OED kommentar/oppfølging

Disse forhold er kommentert under sp mål # 12 og 24.

56. GP mener at ulike næringer og forhold må utredes samlet og ikke være underordnet en konsekvensutredning for olje. Spesifikt vises til at infrastruktur, sysselsetting, konkurransevne, produsert vann og markedsmessige effekter må inn i kap. 3.

OED kommentar/oppfølging

Den helhetlige forvaltningsplanen vil vurdere de ulike næringer og påvirkningsfaktorer samlet. Utredningen for petroleum vil belyse virkninger av petroleumsvirksomhet på andre næringer, naturressurser og miljø. De ulike tema som listes av GP vil generelt utredes i delutredningen på samfunn, mens produsert vann utslipp ved driftsavvik vil utredes separat.

57. GP forutsetter at ev. effekt av seismikk på fiskens gyting vil bli utredet.

OED kommentar/oppfølging

Det er igangsatt en delutredning om konsekvenser av seismisk aktivitet. Nevnte tema belyses i dette arbeidet.

58. GP antar at konsekvenser ev. på fiskeri og havbruk også tas inn i beskrivelse av samfunnsmessige konsekvenser.

OED kommentar/oppfølging

Forutsetningen for virksomheten er sameksistens. Det vil gjøres utredninger av mulige virkninger for fiskeri og havbruk som separate studier, og ikke direkte knyttet mot delutredningen på samfunn. Eventuelle grenseoppganger vil dekkes i selve sluttokumentet.

59. GP påpeker at dersom behov for økt overvåking/oppfølgende undersøkelser avdekkes, følges dette opp umiddelbart, og ikke overlates til ev. senere feltspesifikke utredninger.

OED kommentar/oppfølging

Oppfølging vil avhenge av hvilke behov som avdekkes. Dette vil også være et forhold som må sees i sammenheng med prosessen knyttet til den Helhetlige forvaltningsplanen. Utredningen vil se nærmere på forholdet knyttet til overvåking og oppfølging.

60. GP understreker at man bør omtale *eventuell* petroleumsvirksomhet i området.

OED kommentar/oppfølging

Det finnes i dag ingen helårig petroleumsvirksomhet i området. Med unntak av Snøhvit er virksomheten som skal utredes gitt i form av fiktive scenarier, og bør korrekt som poengtert av GP omtales ”eventuell”.

61. GP anbefaler at man vurderer hvorvidt aktivitet i norsk del av Barentshavet vil bidra til å framskynde, legitimere eller øke aktiviteten på russisk side. Det oppfordres til å vurdere Statoil, Petoro og GIEK sin rolle, bla knyttet til finansiering av oljetankere som skal trafikkere dette området langs norskekysten.

OED kommentar/oppfølging

For kommentar omkring forholdet til russisk aktivitet se spm. # 6

12 HAMMERFEST KOMMUNE (HAMK)

Er generelt positiv til helhetlig utredning og forvaltningsplan som er nødvendig for å skape forutsigbarhet for næring i området, og at utvikling innen petroleumsteknologi og kunnskap omkring miljø og konsekvenser vil medføre at de ulike næringer kan virke side om side.

62. Hamk mener programmet bør ha større fokus på konsekvenser av forventet virksomhet på russisk side, inkludert enighet om standarder for miljøhensyn og teknologi, samordnet overvåking, varsling og beredskap.

OED kommentar/oppfølging

For kommentar omkring forholdet til russisk aktivitet se spm. # 6

63. Oversikt over dagens systemer for varsling av f.eks. utslipp fra skip og beredskapstiltak som er etablert for håndtering av forurensninger i sjø må gis, og sees i forhold til den styrking det kan innebære for beredskapen hvis petroleumsvirksomheten kommer nordover.

OED kommentar/oppfølging

En oversikt over dagens varslings- og beredskapssystemer i forhold til akutt forurensning vil gis. Det vil også som en del av utredningsarbeidet bli vurdert hvilke tillegg i beredskapen som vil komme som følge av økt petroleumsvirksomhet. Tilsvarende må vurderes behov for økt beredskap knyttet til annen virksomhet (skipstrafikk), samt eventuelt samordning av beredskap mellom myndigheter og næring.

64. Utredningen bør vurdere aktuelle grep/offentlige satsinger for å dyktiggjøre regionens næringsliv til å få oppdrag knyttet til aktuell virksomhet. Det bør videre belyses tiltak for ikke å bli tappet for kompetente medarbeidere, samt ”vertskommuneproblematikk”.

OED kommentar/oppfølging

Disse momentene vil vurderes i studien som tar for seg samfunnsmessige konsekvenser.

65. Utredningen bør belyse arealkonflikt mellom utbygging på land og reindrift.

OED kommentar/oppfølging

Dette vil bli sett på i studien som skal utrede konsekvenser for den samiske befolkningen.

66. Hamk er opptatt av miljømessige konsekvenser ved en eventuell oljeutvinning på Goliatfeltet, som ligger nær områder i Hammerfest kommune med noen av Finnmarks rikste fugle- og selforekomster. Kommunen mener at ressursbeskrivelse for Bondøya er mangelfull og at sjøfugl og marine pattedyr her kartlegges bedre. Utredningen må videre vurdere tiltak som kan sikre faunaen i området mot eventuelle oljeutslipp.

OED kommentar/oppfølging

Dette må tas opp i forbindelse med en eventuell feltspesifikk konsekvensutredning for Goliat.

13 HARSTAD KOMMUNE (HARK)

Hark viser til den positive virkning en har hatt i byen som følge av etablering av oljeindustri og tilhørende service og administrasjon. De understreker videre den betydelige erfaring som selskaper og myndigheter besitter om petroleumsvirksomhet i nordlige farvann. Virksomhet i nord vil videre bidra til å sette miljø- og sikkerhetsstandarder i området som også vil bidra positivt i forhold til russisk sektor. Hark mener videre at petroleumsfrie soner er et kunstig tiltak, når ikke-åpnede områder i praksis er ”petroleumsfrie”. De understreker her viktigheten for regjeringen å beholde handlefriheten i tildelings- og ressurskartleggingspolitikken.

67. Hark mener utredningen i større grad også må belyse positive virkninger for landsdelen av petroleumsvirksomheten, inkludert direkte og indirekte ringvirkninger. Viktigheten av kompetansearbeidsplasser og varierte fagmiljø for utdannet ungdom er essensielt for å unngå at disse forsvinner ut av landsdelen. Dette må vektlegges i samfunnsutredningen.

OED kommentar/oppfølging

Dette vil inkluderes i studien på samfunnsmessige konsekvenser.

68. Hark er meget bekymret for at utredningsarbeidet medfører letestans mens arbeidet pågår. En langvarig stans vil få svært negative konsekvenser for virksomheten i byen, der en stor del av oljemiljøet er tilknyttet leting og utforsking. En best mulig kartlegging av petroleumsreservene på sokkelen er viktige for samfunnet, og en fornuftig letevirksomhet bør derfor fortsette i årene fremover.

OED kommentar/oppfølging

Regjeringen har sagt at det ikke vil bli tildelt nye utvinningstillatelser, og det skal ikke åpnes nye områder for petroleumsaktivitet i området Lofoten-Barentshavet inntil ULB er ferdigstilt. Selskapene har overfor myndighetene signalisert at de ikke vil igangsette leteboringer i utredningsområdet før ULB er ferdig.

69. Hark er videre bekymret for en noe uavklart situasjon omkring utbygging der en har avdekket drivverdige funn.

OED kommentar/oppfølging

Sem erklæringen slår fast at inntil ULB er ferdigstilt åpnes ikke Barentshavet ytterligere for petroleumsvirksomhet. Departementet vil således ikke behandle noen Planer for utbygging og drift (PUD) eller Planer for anlegg og drift av innretninger for transport og utnyttelse av petroleum (PAD) for dette området før ULB er ferdig. Se for øvrig spm # 50.

14 HAVFORSKNINGSINSTITUTTET (HI)

70. HI vektlegger at det legges til grunn et teknologiregime som sikrer det marine miljø mot tilførsler av operasjonelle utslipp, og understreker videre at de har tett dialog med arbeidet knyttet til utredningen hvor de bidrar med sin kompetanse og sine data.

15 KYSTDIREKTORATET (KDIR)

71. Kdir skriver at det som ligger under deres ansvarsområde, kap 5.10 i utredningsprogrammet *konsekvenser for skipstrafikk* også vil bli dekket gjennom arbeidet de skal gjøre i forbindelse med den helhetlige forvaltningsplanen. Kdir skal lede gruppen som skal lage utredning av konsekvenser av skipstrafikk.

OED kommentar/oppfølging

Det vil være tett dialog mellom de to utredningene. ULB vil benytte resultater fra Kdir sin utredning som basis til å se på hva slags konsekvenser petroleumsvirksomheten kan ha på skipstrafikken. ULB vil også gi en oversikt over petroleumsrelatert skipstrafikk i området.

16 KYSTVERKET 5. DISTRIKT (KV5)

72. På grunn av de store nasjonale samfunnsinteressene, og omfanget en slik utredning er ment å ivareta, forutsetter KV5 at saken samordnes og behandles sentralt av Kystdirektoratet og Fiskeridepartementet.

17 LOFOTRÅDET (LR)

LR betrakter forslaget til program som et tilfredsstillende utgangspunkt for prosessen.

73. LR mener Lofoten bør vurderes som et helhetlig område, og ikke avgrenses til Lofotens ytterside.

OED kommentar/oppfølging

Havområdet på yttersiden av Lofoten inngår i "aktivitetsområdet", dvs det området hvor en vurderer mulighet for helårig petroleumsvirksomhet. Innersiden av Lofoten vil imidlertid utredes som en del av influensområdet, dvs. det området som kan tenkes påvirket av virksomheten. I tillegg tar Samfunnsbeskrivelsen for seg hele Nordland fylke.

Se spm. #110.

74. LR mener videre at lokalkunnskap bør suppleres til de departementale styringsgruppene gjennom prosessen.

OED kommentar/oppfølging

Samme forhold er kommentert under sp mål # 9. Lokal kunnskap er svært viktig og en av årsakene til at det er lagt opp til en svært åpen og medvirkende prosess.

18 LUFTFARTSVERKET (LV)

75. Det er viktig at utredningen synliggjør konsekvenser for luftfarten generelt, og spesielt i forhold til de lufthavnene som kan bli berørt. Forhold knyttet til sikkerhet og miljø ift. petroleumsrelatert luftfart må også utredes.

OED kommentar/oppfølging

OED vil ta kontakt med LV for å få definert en delutredning som kan utrede de nevnte forhold.

19 MILJØVERNDEPARTEMENTET (MD)

MD har i tillegg til kommentarer listet under også gitt konkrete forslag til tekstendringer i Forslaget til utredningsprogram, samt tatt opp en del forhold som er knyttet til den

Helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. Førstnevnte vil vurderes inkludert i arbeidsbeskrivelser for de enkelte delutredninger mens sistnevnte vil bli diskutert i styringsgruppemøter med MD.

76. MD mener en del av datagrunnlaget fra Barentshavet Sør arbeidet og Barentshavet Nord arbeidet er delvis utdatert og kun dekker letevirksomhet. Dette er derfor bare delvis dekkende for vurdering av utbyggings- og driftsfasen. MD understreker derfor viktigheten av å identifisere kunnskapshull og foreslå tiltak for å følge opp dette.

OED kommentar/oppfølging

Dersom det avdekkes viktige kunnskapshull innenfor de studiene som inngår i ULB vil utredningen komme med forslag til hvordan man bør gå videre for å følge opp de kunnskapshull man eventuelt avdekker. Når det gjelder miljøforhold skal ULB ikke gjøre en egen miljøkartlegging men legge til grunn miljøbeskrivelsen utarbeidet av Havforskningsinstituttet og Norsk Polarinstitut. MD står ansvarlig for denne beskrivelsen som oppdragsgiver.

77. MD mener at det ut fra førevar prinsippet er viktig at man ikke setter i gang virksomhet i de delene av utredningsområdet der det enten påvises et spesielt sårbart miljø eller der utredningen viser at man ikke har tilstrekkelig kunnskap til å vurdere mulige konsekvenser av petroleumsvirksomhet.

OED kommentar/oppfølging

Det er viktig å sikre et solid beslutningsgrunnlag for Regjeringens videre behandling av spørsmålet om betingelser og forutsetninger for helårig petroleumsvirksomhet i området. Utredningen vil avdekke de mest sentrale problemstillingene knyttet til blant annet miljø, og bruk av førevar prinsippet vil være en integrert del av denne behandlingen.

78. Scenariene for petroleumsvirksomhet må omfatte ulike nivåer av aktivitet, inkludert høyere aktivitet enn forventet. Effekter av f. eks. fysisk påvirkning av havbunnen og seismikk må inkluderes i tillegg til effekter av utslipp.

OED kommentar/oppfølging

Scenariene som legges til grunn for utredningen er utarbeidet i henhold til retningslinjer etablert av Styringsgruppen for den helhetlige forvaltningsplanen, og inkluderer ulike nivåer av aktivitet.

Påvirkning på havbunnen og seismikk vil bli utredet.

79. Målet om nullutslipp av olje og miljøfarlige stoffer må også gjelde restutslipp (kjølevann, sanitæravløp, produsert vann/kaks ved driftsavvik), noe som må inkluderes i scenariene.

OED kommentar/oppfølging

I scenariebeskrivelsen er det blant annet inkludert en oversikt over utslippsnivå etter rensing ved driftsavvik (produsert vann). Dette vil ligge til grunn for konsekvensutredning av forholdet. Tilsvarende vil gjøres for eventuelt utslipp av borekaks. Utslipp av kjølevann og sanitæravløp er ikke fokusert på i scenariebeskrivelsen, men vil utredes sammen med eventuelt øvrige restutslipp.

80. Utredningen bør omtale utslipp fra petroleumsvirksomhet fra Norskehavet/Nordsjøen som kan påvirke utredningsområdet via havstrømmer.

OED kommentar/oppfølging

Eventuelle utslipp fra virksomheten lenger sør som transporteres med havstrømmene inn i området vil inngå i den bakgrunnsbelastningen som utredes i "Utredningen av ytre påvirkning", som MD vil ha ansvaret for.

81. Vurderinger av risiko relatert til russisk transport gjennom området bør inngå i utredningen.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet til russisk skipstransport er behandlet under spm. # 6

82. MD mener utredningen må forholde seg til EU direktivet om strategiske konsekvensutredninger.

OED kommentar/oppfølging

Se innledningen til dette dokumentet hvor dette spørsmålet er behandlet.

20 Natur og ungdom (NU)

NU har avgitt sine kommentarer ved å skrive inn alternativ tekst og synspunkter direkte i Forslaget til utredningsprogram. Dette omfatter mange faglige og tekstmessige kommentarer som vil bli vurdert. Hovedpunktene er kort gjengitt under:

83. Det skal vurderes opprettet petroleumsfrie fiskerisoner. Kriterier for utvelgelse av slike områder skal vurderes og presenteres.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet er behandlet under sp mål # 14.

84. NU er opptatt av at et bedre kunnskapsgrunnlag enn dagens legges til grunn for utredningen. Det er derfor viktig å sette av nok tid og ressurser for et best mulig faglig grunnlag for beslutninger om Barentshavets fremtid. Etablering av kunnskapsstatus er første steg fulgt av forskningsprosjekter før beslutning kan fattes. Prosessen antas å ta 5 år.

OED kommentar/oppfølging

Behandlingen under spm. # 8 og 11 redegjør for datagrunnlag og tidsplaner.

85. NU er videre bekymret for at det ikke foreligger politiske vedtak omkring det ambisjonsnivå som settes for petroleumsvirksomhet i Barentshavet, herunder null utslipp til sjø ved normal drift.

OED kommentar/oppfølging

Ved å sette slike ambisjonskrav som er gjort i denne utredningen har regjeringen klart signalisert at det vil være strenge krav for petroleumsvirksomhet i disse områdene. Disse forholdene er nærmere redegjort for i innledningen til dette dokumentet samt blant annet under spm # 12.

86. NU mener videre at organiseringen av prosessen skal styres av en gruppe med bla. representanter fra ulike departementer, fagetater, miljøorganisasjoner og industrien. Det skal også være en tett dialog med kystkommunene i Nord-Norge.

OED kommentar/oppfølging

Styringsgruppen for arbeidet med denne utredningen består av Olje- og energidepartementet, Fiskeridepartementet og Miljøverndepartementet. Gjennom den brede høringen av programmet, samt de høringsmøtene som er blitt avholdt mener departementet at de lokale interessene og miljøorganisasjonene har fått en god mulighet til å påvirke prosessen. Det vil være en tilsvarende prosess når utredningen er ferdig.

87. NU kommenterer at scenariene for petroleumsvirksomhet (som presentert for NU i møte) også bør dekke andre geografiske lokaliteter med stort konfliktpotensial.

OED kommentar/oppfølging

Innspillet er tatt til følge ved at det er lagt til tre nye fiktive felt til aktivitetsscenariene. Et i Nordland VII, et vest av Bjørnøya og et langt øst.

88. NU ønsker at utredningen skal gi svar på hvor langt en installasjon må være fra land for at oljevernberedskapen skal kunne hindre stranding. Her må også inkluderes en vurdering av effektiviteten til dagens oljevernutstyr, med spesielt hensyn til vær og naturforhold i området. En må videre utrede eventuelle konsekvenser fra bruk av de ulike beredskapstiltak.

OED kommentar/oppfølging

For alle de fiktive oljefeltene (scenariene) utføres modellering av spredning av olje basert på statistiske værdata. Fra disse resultatene vil det også beregnes minste drivtid til land.

Det vil videre utføres en studie på effektivitet av dagens oljevernberedskap relatert til dette geografiske området. Responstid og eventuelle lokaliteter for lagring av oljevernutstyr er andre faktorer som er viktige og som vil vurderes i delutredningen. Konsekvenser ved bruk vil også utredes, herunder både knyttet til strandtiltak og bruk av kjemiske dispergeringsmidler.

89. NU understreker viktigheten av at utredningen vurderer konsekvenser av oljeforurensning på pattedyr, plankton og strandsone, og at arbeidet avdekker om kunnskapsnivået omkring forekomst og konsekvenser er tilstrekkelig eller om ny forskning må igangsettes. Videre understrekes viktigheten av at vurderingene relateres til hele økosystemet og ikke isolert på enkeltarter eller bestander.

OED kommentar/oppfølging

Mulige virkninger av akutt oljesøl på økosystemet samt på de enkelte relevante miljøkomponenter og arter vil bli utredet. Dersom relevante kunnskapsmangler avdekkes vil dette angis, samt utarbeides forslag til hvordan kunnskapshull skal dekkes.

90. NU mener forurensning fra petroleumsvirksomhet kan være en trussel mot fiskeri og havbruk og kan gi problemer for markedsføring av produktene

OED kommentar/oppfølging

Eventuell petroleumsvirksomhet i området vil baseres på sameksistens med andre næringer og naturmiljø. Forholdet som reises vil bli belyst i delutredningene som skal utrede konsekvenser på hhv fiskeri og havbruk.

21 NORSK INSTITUTT FOR BY- OG REGIONSFORSKNING (NIBR)

91. NIBR kommenterer at det er viktig at nordnorske institusjoner gjennom et slikt utredningsarbeid blir involvert for å utvikle aktuell kompetanse som kan benyttes dersom en får helårig petroleumsvirksomhet i landsdelen.

OED kommentar/oppfølging

Nordnorske fagmiljø vil involveres i arbeidet avhengig av kompetanse og andre forhold i en anbudssituasjon. Selve utredningsarbeidet vil primært ikke bidra til vesentlig kompetanseoppbygging på områder hvor landsdelen ikke har kompetanse i dag. Eventuell petroleumsvirksomhet kan imidlertid over tid medføre til kompetanseoppbygging, noe som også kan forsterkes gjennom offentlige eller selskapsinterne krav til lokalt innhold ved oppdragstildeling.

92. NIBR mener utredningsprogrammet har manglende målsetninger for de samfunnsfaglige analysene. De mener myndighetene bør formulere målsetninger for hvilke samfunnsendringer en ønsker i landsdelen gjennom petroleumsvirksomhet, og eventuelt hvilken utvikling en ikke ønsker. Basert på dette bør utredningene fokusere på vilkår som må etableres for å nå disse målsetningene.

OED kommentar/oppfølging

Utredningen vil på faglig grunnlag vurdere konsekvensene av helårig petroleumsvirksomhet i forhold til naturressurser, miljø og andre næringer, gitt de forutsetningene som ligger i scenariene.

93. På grunn av at området grenser mot Russland burde programmet mer eksplisitt tatt opp hvilke forhold som er relevante. Norsk næringslivs' betydning i forhold til å etablere

felles bærekraftige miljøregimer inkludert fremtidig russisk aktivitet nevnes konkret. Forholdet til ESPOO konvensjonen burde også omtales.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet til Russland er behandlet i innledningen.
Forholdet til ESPOO er behandlet under sp mål # 6

94. Samfunnsmessige erfaringer fra andre områder er viktig, men problemstillinger og forhold i Nord-Norge er ofte annerledes. NIBR kommenterer videre at omfanget av fiske er i nedgang og at dette også forventes å fortsette, med lav rekruttering pga. usikre fremtidsmuligheter. Petroleumsvirksomhet kan trekke arbeidskraft ut av fiskerinæringen, men kan også bidra til økt mulighet for fornying av flåten ved at fiskerihusholdninger får nye inntektsmuligheter. Slike forhold bør utredes nærmere.

OED kommentar/oppfølging

Nevnte forhold vil vurderes i forbindelse med etablering av arbeidsbeskrivelsen for Samfunnsutredningen.

95. NIBR kommenterer avslutningsvis at de vurderer gjennomføringsperioden for utredningen som knapp.

OED kommentar/oppfølging

Det vises til behandlingen under spm. # 11 samt innledningen for en redegjørelse omkring tidsprosessen for utredningen.

22 NORDLAND FYLKESKOMMUNE (NFK)

96. NFK vil ikke anbefale den geografiske avgrensningen som er gjort. Sjøarealet utenfor Lofoten bør omfatte Nordland I – VII, Vøring nord for 66°, samt de kystnære områdene innenfor Nordland IV, V og VI som ikke er åpnet. NFK er redd for at Lofoten og Nordland vil bli mangelfullt utredet.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet er delvis besvart under sp mål # 73, inkludert at hele Nordland vil inngå i samfunnsbeskrivelsen. I tillegg kan nevnes at det geografiske området er satt basert på Sem-erklæringen: ”de nordlige havområder fra Lofoten og nordover”.

97. NFK viser til sin uttalelse til RKU for Norskehavet datert 08.11.01 som også er relevant for dette utredningsprogrammet. Lofoten er i en situasjon hvor det praktisk talt ikke er utsikter til ringvirkninger av petrosvirksomhet, samtidig som regionen må ta risiko og ulemper dette kan medføre. Denne situasjonen må omtales særskilt.

OED kommentar/oppfølging

I samfunnsbeskrivelsen er landsdelen inndelt i regioner. Eventuelle virkninger av petroleumsvirksomhet vil vurderes i forhold til disse regionene. Basert på erfaring

vet en at omfang av virkning er knyttet til lokalisering av driftsorganisasjon og eventuelle ilandføringssteder/landanlegg. Sistnevnte forhold er knyttet til konkrete prosjekter og vil kun utredes som fiktive scenarier i utredningen.

98. NFK påpeker at når de samfunnsmessige konsekvensene skal utredes er det viktig å ta i betraktning at landsdelen sannsynligvis trenger en helt ny næringspolitikk sett i lys av de betydelige endringer som kan skje mht industri og bosetting.

OED kommentar/oppfølging

Samfunnsstudien vil avdekke hvilke samfunnsmessige endringer, målt mot en nullhypotese, som kan forventes på land mht industri og bosetting, med referanse til ulike scenarier for petroleumsaktivitet i område Lofoten - Barentshavet.

99. NFK mener det bør legges opp til tettere samarbeid med russiske myndigheter. Det vises her til arbeidet i Barentsregionen hvor NFK har lederansvaret for regionkomiteen.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet mellom utredningsarbeidet og Russland er diskutert i innledningen til dette dokumentet, samt under spm # 6.

100. NFK mener at en i forbindelse med etablering av fiktive felt må se på en del problemstillinger bl.a. i forhold til transportsystemer både mht forsyning, personell, gass og olje. NFK mener det også må gjøres vurderinger knyttet til eventuelle landbaserte konsept som synes å bli mer aktuelle i fremtiden.

OED kommentar/oppfølging

Scenariene for en fiktiv petroleumsvirksomhet vil belyse ulike typer driftskonsept, herunder både landbaserte og offshorebaserte konsept og ulike transportsystemer.

101. NFK mener at konsekvensutredningene mht fiskeri og havbruk pkt 5.8 kan beskrives bedre enn hva det er lagt opp til. Verdien av disse næringene bør knyttes til fiskeslag, mengde, verdi, hvor de er fisket, hvem som henter fisk i dette havområdet, og markedsmessige konsekvenser av ulike typer av skadelig miljøpåvirkning pga. petrovirksomhet.

De har videre kommentarer til statistikkgrunlaget, og vil be om at det i forbindelse med konsekvensutredningen tas et slikt initiativ.

OED kommentar/oppfølging

De nevnte forhold vil inngå i den beskrivelsen som Fiskeridirektoratet har ansvar for angående fiskerivirksomhet i området. Dette baseres på statistikk i tillegg til involvering og innspill fra relevante myndigheter og fiskerinæringen.

102. NFK mener at data for samfunnsmessige konsekvenser (pkt 5.9) bør presenteres fylkesvis og dels regionalt. Det må spesielt beskrives mulige konsekvenser av en blow out (worst case)

OED kommentar/oppfølging

Både den samfunnsmessige beskrivelsen (nullalternativet) og den samfunnsmessige konsekvensanalysen, vil basere seg på data på ulike geografiske nivåer, herunder fylkes-, regionalt- og lokalt nivå, vurdert i forhold til hva som er rent analysemessig hensiktsmessig. Det er viktig å sikre en mest mulig presis og relevant beskrivelse av forventede samfunnsmessige effekter fra helårig petroleumsvirksomhet i Lofoten-Barentshavet. Mulige konsekvenser av en "Blow out" på fiskerinæring, oppdrettsvirksomhet og turistnæring vil utredes i ulike delstudier.

103. NFK viser for øvrig til merknader som kom frem under høringsmøtet i Stamsund 13.08.02.

104. NFK ønsker at Coastcare AS i Lofoten kan være en arena for informasjon og dialog i den videre prosessen.

OED kommentar/oppfølging

Det er lagt opp til en åpen, bred og inkluderende prosess rundt arbeidet med denne utredningen. Alle relevante arenaer vil bli trukket med, herunder Coastcare AS i Lofoten.

23 NORGES FISKARLAG (NF)

105. NF forventer at det utredningsarbeidet som er satt i gang sammen med konsekvensutredning av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet skal danne utgangspunkt for **om** det skal iverksettes helårig petroleumsvirksomhet i disse områdene, og ikke at utredningene skal være et utgangspunkt for hvilke betingelser og forutsetninger som bør settes for en eventuell aktivitet i de nordlige områdene.

OED kommentar/oppfølging

Den ferdigstilte utredningen vil være et selvstendig dokument og vil bli lagt til grunn for den videre politiske behandling av spørsmålet om betingelser og forutsetninger for helårig petroleumsvirksomhet i området.

106. NF mener at forholdene rundt petroleumsfrie fiskerisoner må vurderes i utredningen fordi eventuelle områder som gjøres petroleumsfrie kan føre til at aktiviteten kan øke i andre tilgjengelige områder.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet er belyst under sp mål # 14.

107. NF ønsker at det gjøres opp en status på hvor langt man er kommet på teknologisiden. Hvor langt er man fra opp å oppfylle det skisserte ambisjonsnivået?

OED kommentar/oppfølging

Utredningen baser seg på scenarier som OED har utarbeidet i samarbeid med OD og industrien. Scenariene presiserer definisjonen av nullutslipp, og dette vurderes som oppnåelig i den perioden scenariene gjelder for dvs. 2005-2020. Det skal videre gjøres en egen delutredning på teknologi hvor formålet nettopp er å besvare det spørsmålet NF stiller.

108. Hvis null utslipp gjennomføres slik det er skissert i programmet, ønsker NF en vurdering av om dette øker sannsynligheten for akuttutslipp.

OED kommentar/oppfølging

Null utslipp vil ikke endre sannsynligheten for akuttutslipp. Men man kan få utilsiktede utslipp av produsert vann ved driftsavvik. Ved forstyrrelser i injiseringsanlegget går normalt det produserte vannet til sjø inntil feilen er korrigeret. For Lofoten-Barentshavet er det antatt en regularitet på reinjeksjonsanlegget på 95 %. Installasjonen må derfor ha tilfredsstillende system for vannrensing tilgjengelig for å behandle vannet før utslipp til sjø i de periodene reinjeksjonsanlegget er ute av drift (dvs ca 5 % av tiden). Et alternativ kan være å stanse produksjonen i disse periodene.

109. NF forventer at det i utredningen ikke tas stilling til eller legges føringer for om det er akseptabelt å starte en helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten og nordover, men at utredningen gir en best mulig oppdatering og vurdering av konsekvensene for alle næringsinteresser i området. Antagelser om effekter bør unngås, dersom disse ikke kan verifiseres kvantitativt eller på annen måte kvalitetssikres gjennom dokumentasjon.

OED kommentar/oppfølging

Utredningen skal belyse mulige konsekvenser. Vurderinger av effekter vil baseres på kunnskap og erfaringer for sammenlignbare forhold. I den grad antagelser benyttes vil disse dokumenteres og synliggjøres slik at grunnlaget for beslutning er kjent og eventuelt kan oppdateres når antagelsene senere verifiseres.

110. NF mener at influensområdet definert i pkt 3.2 må utvides til også å inkludere områdene innenfor Lofoten og de kyststrømmer som går videre nordover fra Vestfjordbassenget.

OED kommentar/oppfølging

”Influensområdet” utgjør det området som kan tenkes påvirket av helårig petroleumsvirksomhet, og inkluderer også områder i Vestfjorden samt landområder i nord. Dette området vil bli nærmere fastsatt basert på de enkelte delutredninger, og vil presenteres i den endelige utredningen.

Se spm. #73

111. Vedrørende pkt. 3.3.1 – miljøbeskrivelse – og pkt. 3.3.2 – naturressurser – mener NF at det må legges spesiell vekt på årstidsvariasjoner og ekstremsituasjoner. Det bør også tas hensyn til det arbeidet som pågår med hensyn til kartlegging av koraller langs kysten. Effektene for korallene må også vurderes i forhold til de totale konsekvenser for det økologiske samfunnet.

OED kommentar/oppfølging

Miljøbeskrivelse, inkludert beskrivelse av naturressurser utføres i samarbeid mellom Havforskningsinstituttet og Norsk polarinstitutt. Årstidsvariasjoner med henhold til utbredelse og sårbarhet vil dekkes her, også inkludert blant annet en presentasjon av forekomster av koraller. Det legges opp til beskrivelse av normalutbredelse for f.eks. fiskebestander, men med angivelse av maksimum og minimum utbredelse. Eventuelle virkninger på koraller av petroleumsvirksomheten og videre på økosystemet vil utredes i delutredninger under arbeidet med ULB.

112. Det må foretas en grundig beskrivelse av planktonressursene, som er grunnlaget for yngelen etter plommesekkstadiet. Denne beskrivelsen må ta for seg arter, årstidsvariasjoner, plass i næringskjeden og betydning for vellykket rekruttering.

OED kommentar/oppfølging

Beskrivelse av plankton inkludert årstidsvariasjoner og en vurdering av planktonartenes betydning for andre naturressurser vil dekkes av arbeidet som er utført av Havforskningsinstituttet og Norsk Polarinstitutt.

113. NF forutsetter at kartleggingen av fiskeriressursene som nå foregår i regi av Fiskeridirektoratet vil bli brukt i utredningen. I tillegg må det foretas en vurdering av konsekvensene for fiskeriene ved en økt aktivitet i disse områder med forsyningsfartøy og transport av olje/gass fra felt eller landområder. Her bør det foretas en vurdering om det kan opprettes seilingsleder og trafikkovervåking for å redusere faren for bruks- og fartøyskollisjoner.

OED kommentar/oppfølging

Fiskeridirektoratets beskrivelse vil legges til grunn for ULB. Konsekvenser for fiskeriene ved økt aktivitet i området, herunder blant annet forsyningsfartøy og produkttransport vil utredes. Forhold knyttet til seilingsleder og trafikkovervåking generelt vil dekkes av Utredning for skipstrafikk, som styres av Kystdirektoratet.

114. Under pkt 3.3.7 bør rekreasjonsmulighetene for kystbefolkningen samt økt satsing på turisme beskrives, ettersom dette er alternative næringer og muligheter for lokalsamfunnene i utredningsområdet.

OED kommentar/oppfølging

Mulige arbeidsmarkedsvirkninger for turistindustrien som følge av en eventuell petroleumssaktivitet i området vil bli omhandlet.

Mulige virkninger for turisme som følge av akutt oljeutslipp vil også vurderes i form av en delutredning. Som en del av denne vil det også fokuseres på rekreasjonsmuligheter for befolkningen og eventuelle konsekvenser på denne som følge av et akutt oljeutslipp.

Situasjonen for turistnæringen i dag og antatt vekstpotensial generelt vil beskrives i "Samfunnsbeskrivelsen".

115. Under samfunnsmessige konsekvenser pkt. 4.2 bør det også foretas en beskrivelse av forventningene til reelt nye arbeidsplasser og hvor mye som vil bli "flyttet nordover" som følge av redusert aktivitetsnivå i sørlige områder.

OED kommentar/oppfølging

I studien av samfunnsmessige konsekvenser vil anslag for direkte og indirekte sysselsettingseffekter være sentral. Det legges ikke opp til en vurdering av hvorvidt aktivitetsnivå i andre regioner reduseres og effekter av dette. Både i Nordsjøen og i Norskehavet vil det være betydelig produksjon også de nærmeste tiår.

116. NF mener aktivitet der det planlegges faste innretninger må utgå, basert på den erfaring man har med slike løsninger i Nordsjøen. Det har vist seg å være tilnærmet umulig å få fjernet disse etter endt produksjon, noe som i større grad kan skape problemer for fiskerinæringen i nord.

OED kommentar/oppfølging

I scenariene legges til grunn utbygging med havbunnsinnretninger eller flytende produksjonsskip. Faste bemannede produksjonsinnretninger som en har i Nordsjøen er ikke funnet realistisk å utrede. Som en del av utredningen vil nedstengning / fjerning av petroleumsinnretninger behandles konkret.

117. Under pkt. 5.5 om uhellsutslipp til sjø må konsekvenser på egg, larver og plankton utredes.

OED kommentar/oppfølging

Det vil gjennomføres spesifikke modelleringer av innblanding av olje i vannmassene fra et akutt oljesøl. Dette vil videre vurderes i forhold til mulige konsekvenser på ulike livsstadier av fisk av sentrale arter samt plankton.

118. NF mener oljevernberedskapen er for dårlig. I utredningen må det foretas en vurdering av effekten av eksisterende og kommende beredskapsutstyr under de forventede forhold i analyseområdet. Det må også foretas en fordelsbeskrivelse av bruk av mekanisk oljevernutstyr i forhold til dispergering. Videre at utredningen klargjør alle konsekvenser ved bruk av dispergeringsmidler, herunder hva som skjer med den oppløste oljen og konsekvenser i en eventuell "egg-larve-grøt".

OED kommentar/oppfølging

Det vil gjennomføres en separat delutredning på oljevernberedskap, dens effektivitet og muligheter for forbedring. Det vil videre utredes mulige konsekvenser av de ulike beredskapstiltak på miljø.

119. NF mener punktet 5.8 om seismisk aktivitet ikke er dekkende for en beskrivelse av konsekvensene. De studier som det vises til på tobis, vil ha svært liten relevans for området som skal utredes. Derimot er det mange andre arter man ikke vet atferdsmessige konsekvenser for ved seismisk aktivitet. I utredningen bør det foretas en sammenstilling

av de studier som er gjort på forholdet mellom fisk og seismikk. Det bør også gis en oversikt over fremtidig planlagt seismisk aktivitet.

OED kommentar/oppfølging

Det utføres en separat delutredning på seismikk. Basis for denne er all den kunnskap som finnes fra forskning og utredning, knyttet til så vel direkte effekter som skremmeeffekter, samt arealmessige effekter for fiskeriene. Resultatene fra litteraturgjennomgangen vil brukes til å vurdere mulige effekter på de mest sentrale fiskeartene i området Lofoten-Barentshavet.

Oljedirektoratet vil gjøre en vurdering av forventet omfang av seismiske undersøkelser i området de nærmeste år.

24 NORGES NATURVERNFORBUND (NNV)

120. NNV mener at det ikke må tildeles nye lete- eller utvinningstillatelse mens utredningsarbeidet pågår.

NNV stiller videre følgende krav til gjennomføringen av og innholdet i KU-programmet:

- Innhenting av nye data om de biologiske forholdene i område er helt nødvendig. For bl.a. å dekke årtidsvariasjoner vil dette kreve minst et års ekstra utredningsarbeid.
- Petroleumsfrie soner må defineres gjennom utredningsarbeidet
- NNV støtter kravet om 0-utslipp og forutsetter at begrepet 0-utslipp får en streng og omfattende definisjon.
- Norske krav til oljeutvinningen må samordnes med utvinning på russisk side slik at en sikrer en best mulig miljøstandard på eventuell utvinning for hele området.
- Retorikken må ikke skygge for geografiske fakta. Barentshavet/Lofoten er et helt hav, ikke et "område" slik dette brukes om petroleumsvirksomheten lenger sør.

OED kommentar/oppfølging

Regjeringen har uttalt at det ikke vil gis nye utvinningstillatelser eller være aktuelt å åpne Barentshavet ytterligere for petroleumsvirksomhet inntil ULB er på plass. Hensikten med denne utredningen er ikke å åpne opp for aktivitet i nye områder, men å avdekke og få mest mulig kunnskap om mulige samfunnsmessige, miljømessige og fiskerimessige konsekvenser av petroleumsvirksomhet i havområdet.

Utredningsarbeidet vil i hovedsak bygge på den kunnskap som allerede finnes. Det vil i imidlertid være sentralt å få avdekket evt kunnskapshull. Når det gjelder biologiske ressurser er ansvaret for beskrivelsen lagt til Norsk Polarinstitutt og Havforskningsinstituttet.

Det vil være en del av utredningens formål å avdekke hvilke geografiske områder som evt vil ha behov for avbøtende tiltak. En vurdering av hvilke tiltak evt som skal iverksettes, vil imidlertid være en del av det arbeidet som skal gjøres i ULB.

I beste fall kan Norge sette et eksempel på god miljøstandard overfor Russland i forbindelse med petroleumsaktivitet. Det bør være et langsiktig mål å ha en høy og omforenet miljøstandard på tvers av territorialgrensen i Barentshavet. Det vises for øvrig til innledningen og behandlingen av forholdet til Russland.

121. NNV ser det som helt uakseptabelt om myndighetene tillater utvinning på Goliat mens utredningen pågår.

OED kommentar/oppfølging

Det henvises til behandlingen under spm # 50 og 69.

122. NNV mener det er svært viktig at KU for Lofoten – Barentshavet blir innordnet i arbeidet med en helhetlig forvaltningsplan, og at en forsert gjennomføring av denne KU ikke legger føringer på eller skaper et press på utarbeidningen av forvaltningsplanen for å åpne opp helårig petroleumsutvinning.

OED kommentar/oppfølging

Det tas sikte på at den ferdigstilte utredningen oversendes regjeringen i løpet av høsten 2003. Regjeringen vil avvete konklusjonene fra ULB før den konkluderer endelig om hvilke beslutninger som kan fattes på grunnlag av dette dokumentet, og hvilke beslutninger som må avvete den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. Det legges opp til at forvaltningsplanen legges frem for Stortinget i 2005/6.

123. NNV ser det som meget kritikkverdig at utredningen ikke har til hensikt å innhente ny informasjon om økosystemene i Barentshavet. Det som eksisterer er for en stor del utdatert.

OED kommentar/oppfølging

Det vises til innledningen omkring grunnlagsdata for utredningen.

124. NNV mener oljevernberedskapen generelt er dårlig på hele sokkelen. Oljevern i Barentshavet vil være spesielt vanskelig på grunn av vanskelige værforhold og mørke. Dette gjør at oljevirkosomhet i Barentshavet vil være mer risikofylt enn lenger sør.

OED kommentar/oppfølging

Det skal utføres en separat delutredning på oljevernberedskap relatert til dette geografiske området. Sentrale tema er effektivitet av dagens beredskap under de aktuelle forhold, og en vurdering av tiltak som eventuelt kan bedre beredskapen. Sannsynlighet for et akutt utslipp er andre halvdel av risikobildet, og som også vil belyses i utredningen.

125. NNV mener utredningen må inneholde forholdene på russisk side, og se på den samlede virkningen ved eventuell helårig petroleumsutvinning i hele Barentshavet, ikke bare på norsk side. Etablering av et formalisert samarbeid med russisk side i miljøraker knyttet til forvaltningen av Barentshavet er helt nødvendig for å få tilgang på opplysninger som er samlet inn på russisk side.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet til Russland/russisk petroleumsvirksomhet er omhandlet i innledningen. Dette vil generelt ivaretas gjennom andre utredninger tilknyttet den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet hvor allerede etablerte kontakter med Russiske myndigheter vil bli benyttet.

126. NNV går mot all petroleumsvirksomhet i området. NNV ønsker i stedet satsing på bærekraftig fiskeriforvaltning.

OED kommentar/oppfølging

Synspunktet tas til etterretning.

25 NORSK ORNITOLOGISK FORENING (NOF)

127. NOF påpeker vi vet lite om det ornitologiske mangfold i regionen, samt de store mengder sjøfugl som er avhengig av de arktiske havområdene.

OED kommentar/oppfølging

Den felles miljø- og ressursbeskrivelsen fra NP/HI beskriver forekomst og utbredelse av sjøfugl i området. Som tillegg til denne vil det også bli gitt en oversikt over kunnskapshull.

128. NOF er skeptisk til olje- og gassutvinning i Barentshavregionen, og mener det ikke er mulig å love null utslipp til sjø med dagens teknologi. NOF viser videre til at det ikke er slam og vann som er den største trusselen av utslipp, men kjemikalier som brukes under både prøveboring og utvinning. NOF mener det først må foreligge god nok teknologi før olje- og gassutvinning finner sted. Utslipp kan gi enorme effekter på sjøfuglbestanden.

OED kommentar/oppfølging

Regjeringen har klart signalisert at virksomheten skal drives med null utslipp til sjø ved normal drift, inkludert leteboring. Det er enighet om at null utslipp vil kreve teknologiutvikling, og denne forutsetningen er således viktig i å bringe miljøteknologiarbeidet innen offshore-industrien fremover.

Akutte oljeutslipp har et potensial for stor skade på sjøfugl. Hvilken risiko den beskrevne virksomheten faktisk utgjør i forhold til de tilstedeværende bestander vil utredes.

129. NOF anmoder departementet om å foreta ytterligere konsekvensutredning, samt å få fullstendig oversikt over marine fugler og sjøfuglkolonienes status før man begynner petroleumsvirke i Barentshavregionen.

OED kommentar/oppfølging

Basert på eksisterende kunnskap vil det bli utarbeidet en oversikt over biologiske ressurser over blant annet sjøfugl. NINAs (Norsk Institutt for Naturforskning) sjøfugldatabase vil være sentral. Eksisterende datagrunnlag vil bli vurdert, nettopp for

å identifisere evt behov for å fremskaffe nye data på området.

26 NORSK POLARINSTITUTT (NP)

130. NP understreker at sektorutredningen for petroleum må tilpasses de tre andre utredningene som foretas for andre aktiviteter. NP mener at det på denne måten er mulig å se alle påvirkninger og konsekvenser i sammenheng, og at ULB ikke bør behandles løsrevet fra disse eller den etterfølgende helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet.

OED kommentar/oppfølging

ULB vil utgjøre en av fire sektorvise utredninger som skal utgjøre grunnlaget for den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet.

De sektorvise utredningene er underlagt felles prosesser under arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen, herunder utarbeidelse av miljøbeskrivelse, samfunnsbeskrivelse, scenarietarbeidelse og felles konsekvensvariable. ULB samordnes derfor i størst mulig grad med de andre sektorutredningene for å besørge et mest mulig helhetlig grunnlag for forvaltningsplanen.

131. Utredningene bør møte kravene i EUs direktiv om strategiske konsekvensutredninger og Espoo-konvensjonen om grenseoverskridende tiltak.

OED kommentar/oppfølging

Det refereres til behandlingen under spm. # 84 om strategiske konsekvensutredninger og til # 6 om ESPOO-konvensjonen.

132. I følge NP truer den stramme tidsplanen mulighetene til å oppfylle havmiljømeldingens nyskapende initiativ for en helhetlig, økosystembasert forvaltning. NP mener knapp tid vil både gå ut over mulighetene til å bygge planen på ny kunnskap, en skikkelig samordning av de fire parallelle sektorutredningene og samarbeidet med Russland.

OED kommentar/oppfølging

Det vises til behandlingen av spm # 11, og ellers til diskusjon av tidsplanen i innledningen til dette dokumentet.

133. NP mener det er en betydelig svakhet at ULB i hovedsak skal basere seg på eksisterende kunnskap. Det endelige utredningsprogrammet må ta med forpliktende planer for å møte kunnskapsmangler. Dersom utredningene likevel fullføres etter oppsatt tidsplan, mener NP dette bør ses på som en innledende screening i en totrinns KU. I det andre trinnet bør resultatene av ny kunnskap innarbeides i en oppdatering av statusbeskrivelse og konsekvensvurderinger.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet til datagrunnlag og oppfølging av eventuelle kunnskapshull er behandlet i innledningen til dette dokumentet, samt under spm # 8..

134. NP mener det må tas initiativ for å samkjøre de parallelle utredningene for ulike sektorer i framdrift og innhold for å unngå dobbeltarbeid og få helhetlige resultater. Det bør defineres felles innretning av politisk interessante scenarier for alle utredningene, hvor ”miljømessig worst case” og ”miljøstyrt utvikling” bør være to ytterpunkter.

OED kommentar/oppfølging

Styringsgruppen for den helhetlige forvaltningsplanen skal nettopp sikre at de ulike utredningene er samkjørt metodisk, tidsmessig og i innhold, for å ivareta de hensyn som NP her peker på. Styringsgruppen har også etablert felles retningslinjer for etablering av scenarier.

135. NP mener ULB må følges opp med forpliktende områderettet overvåking. Denne bør kobles til annen overvåking i Barentshavet slik at flere påvirkningsfaktorer og mål for tilstanden kan ses i sammenheng. MONA (”Miljøovervåking i norsk Arktis”) er et forslag til et slikt system.

OED kommentar/oppfølging

Overvåking av mulig påvirkning fra ulike næringer og generelt av miljøtilstanden i området vil vurderes i forbindelse med den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. ULB vil imidlertid se på aktuell overvåking knyttet til helårig petroleumsvirksomhet i området generelt, og om det er spesielle forhold som skal overvåkes, eventuelt i gitte delområder.

136. NP påpeker at utredningsprogrammet er svært lite konkret på hvordan Russland skal trekkes inn i arbeidet. NP mener at dette snarest mulig må konkretiseres i form av konkrete samarbeidspartnere på russisk side med definerte roller. Det norsk – russiske miljør Samarbeidet har allerede hatt prosjekter om konsekvensutredning av petroleum. Det foreligger også planer om nye slike prosjekter. NP mener dette kan være en viktig kanal som bør utnyttes i arbeidet.

OED kommentar/oppfølging

Det vises til behandling av spm # 6 og generelt innledningen hvor forholdet til russisk aktivitet er behandlet.

137. NP bemerker at det er et viktig og konfliktdependende tiltak at utredningsprogrammet og senere politiske uttalelser fastslår at det skal stilles krav om null utslipp av produsert vann og borekaks/slam.

138. NP mener utredningsprogrammet må inkludere forpliktende planer for overvåking, og at det må bygges opp en overvåking for hele området.

OED kommentar/oppfølging

Det henvises til behandling av spm # 135.

27 NORUT

139. NORUT påpeker at en per i dag ikke kjenner til gass- eller oljeutvinning hvor null utslipp til sjø er oppnådd, og reagerer derfor på at utredningsprogrammet baseres på dette. NORUT mener det er mer realistisk å ta utgangspunkt i et gjennomsnitt av utslippene fra de siste feltene i Nordsjøen og Norskehavet. NORUT bemerker at det ikke framgår tydelig av utredningsprogrammet om konsekvensene av et 0-alternativ tenkes utredet.

OED kommentar/oppfølging

På verdensbasis finnes flere eksempler på petroleumsvirksomhet med utslipp på et praktisk talt null utslipp til sjø/vann. Eksempler på dette vil gis i utredningen. Utredningen baser seg på scenarier som OED har utarbeidet i samarbeid med OD og industrien. Scenariene presiserer definisjonen av nullutslipp, og dette vurderes som oppnåelig i den perioden scenariene gjelder for dvs 2005-2020. Utslipp ved driftsavvik og konsekvenser ved akuttutslipp utredes også.

140. NORUT påpeker at tentativ tidsplan for gjennomføring av ULB synes meget knapp.

OED kommentar/oppfølging

Tidsplanen er generelt omtalt i innledningen til dette dokumentet samt under spm # 11.

141. NORUT mener ytterligere samiske forhold bør inkluderes i ULB, spesielt
- konsekvenser for sysselsetting, økonomi og lokalsamfunn i samiske områder
  - konsekvenser for samisk kystfiske, spesielt med henblikk på denne næringsveiens betydning som samisk kulturbærer
  - betydningen av en ny økonomisk struktur i samiske områder for samisk kultur og samfunnsutvikling
  - grad av medbestemmelse over og fordeling av inntekter basert på ressurser i områder med samisk hevd

OED kommentar/oppfølging

De tre første punkter inngår i en delutredning som skal belyse samiske forhold i relasjon til petroleumsvirksomhet.

Siste punkt er ikke knyttet direkte til den faglige utredningen for petroleumsvirksomhet, og er et forhold som norske myndigheter diskuterer med Sametinget.

142. NORUT påpeker at utredningsprogrammet ikke inneholder en vurdering av skadevirkning av olje- og gass- eller et petroleumserelatert utslipp på markedet for fisk.

OED kommentar/oppfølging

Det skal gjennomføres delutredninger på mulige konsekvenser for fiskeri og havbruk som følge av helårig petroleumsvirksomhet. Mulige virkninger på kvalitet av fisk eller

markedsmessige virkninger av et akutt utslipp i området vil inngå i dette arbeidet.

143. NORUT mener det vil være behov for å skaffe til veie kunnskap på flere områder vedrørende kompetansespredning/arbeidskrafttilgang dersom det tenkes løsninger der en har en målsetting om å tillegge lokale ringvirkninger vekt. Det er i følge NORUT nødvendig å:

- få en oversikt over områdets arbeidskraftreserve
- foreta spesialanalyser knyttet til personer under utdanning i området for å ha anledning til å påvirke disse bostedspreferanser
- ta høyde for konjunkturskiftenes sterke betydning for flyttemønsteret i Nord-Norge i de framskrivinger det legges opp til i ULB
- supplere kvantitative framskrivinger med en kvalitativ trendanalyse
- gjennomføre en spesialstudie av arten av arbeidskraft, av tilgang og avgang for ulike yrkesgrupper i den pågående Snøhvit-utbyggingen

OED kommentar/oppfølging

NORUT er tildelt oppdraget med å gjøre Samfunnsbeskrivelsen, i samarbeid med Agenda. Det legges derfor til grunn at de nevnte forhold er tilfredsstillende behandlet i dette arbeidet.

144. NORUT mener videre at det er nødvendig å se utviklingen i både bosettingsmønsteret, pendlingsmønsteret og flyttemønsteret i sammenheng.

OED kommentar/oppfølging

Disse forholdene inngår i det arbeidsomfanget som ligger til grunn for Samfunnsbeskrivelsen.

28 OLJEINDUSTRIENS LANDSFORENING (OLF)

145. OLF mener at det er viktig å belyse aktivitet på russisk side i større grad enn det programmet foreslår, og ønsker en sammenligning av aktiviteter, teknologi og konsekvenser på norsk og russisk side.

OED kommentar/oppfølging

Forhold relatert til russisk virksomhet er behandlet i innledningen og vil utredes under de sektorvise utredningene for hhv "skipstrafikk" og "ytre påvirkninger".

146. OLF påpeker at det er uheldig at Lofoten utelates i flere avsnitt.

OED kommentar/oppfølging

Området som skal utredes dekker området fra Lofoten og nordover inkludert Barentshavet.

147. OLF viser til at med den tidsplanen det legges opp til for utredningen, vil det neppe kunne fremskaffes ny informasjon om naturressurser og sårbarhet og at det således er lagt til grunn for strenge begrensninger på utslipp.

OED kommentar/oppfølging

Føre var prinsippet har vært sentralt ved fastsetting av utslippsnivåene (0 utslipp) for helårig petroleumsvirksomhet. Det vises for øvrig til en mer omfattende behandling av disse forholdene i innledningen til dette dokumentet.

148. OLF anbefaler at iskantflora- og fauna tas med som eget tema i oversikten over biologiske ressurser som skal beskrives i utredningen.

OED kommentar/oppfølging

Iskantflora og fauna inngår i miljøbeskrivelsen som utføres av Norsk Polarinstitut og Havforskningsinstituttet.

149. OLF viser til at utredningsprogrammet gir en definisjon av "null utslipp til sjø" som avviker fra tidligere nullutslippskrav, og mener det er viktig at miljørisikovurderinger tas med i konsekvensvurderingene av utslipp. OLF mener videre at det er viktig at risikopotensialet for personell inkluderes i utredningen.

OED kommentar/oppfølging

Miljørisikovurderinger vil gjøres for restutslipp og akutt utslipp, men ikke for normal situasjonen med null utslipp. Risikopotensialet for personell vil være en integrert del av utredningen og inkluderes i de delutredninger hvor dette vurderes som relevant.

150. OLF bemerker at det er uklart hvordan den helhetlige forvaltningsplanen påvirker ULB. Fremdriftsplan bør klargjøres, og det bør fremgå om man må avvente forvaltningsplanen før videre aktivitet i Lofoten-Barentshavet igangsettes.

OED kommentar/oppfølging

Målsetningen med ULB er å utrede helårig petroleumsvirksomhet, samt å gi innspill til den helhetlige forvaltningsplanen. ULB er et selvstendig dokument som vil ligge til grunn for regjeringens behandling av spørsmålet om betingelser og forutsetninger for helårig petroleumsvirksomhet i dette området, samtidig som den vil bidra inn til den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet.

151. OLF presiserer at det er viktig at utredningsarbeidet utføres ihht tidsplanen, slik at selskapene kan legge en tidsplan for sine videre aktiviteter i området.

OED kommentar/oppfølging

Det vises til innledningen til dette dokumentet for omtale av timeplanen for arbeidet med ULB.

30 RIKSANTIKVAREN (RA)

152. RA påpeker at forslaget til utredningsprogram ikke inneholder noen omtale av kulturminner. RA viser til at det er et betydelig konfliktpotensial mellom petroleumsvirksomhet i Lofoten-Barentshavet og kulturminner på havbunnen, og ber om at konsekvenser i forhold til kulturminner i forbindelse med petroleumsvirksomheten inngår som tema i utredningsprogrammet.

OED kommentar/oppfølging

Hensynet til kulturminner forutsettes ivaretatt gjennom de feltspesifikke konsekvensutredningene som må gjennomføres ved en eventuell utbygging. RA vil være høringsinstans på disse utredningene og vil således kunne utdype sine behov i forhold til det enkelte prosjekt.

Kulturminner generelt inngår i ”miljøbeskrivelsen” fra Norsk Polarinstittutt/Havforskningsinstituttet. Se for øvrig omtalen i kap. 5.14 i fastsatt utredningsprogram.

153. RA mener utredningsprogrammet bør inneholde krav om beskrivelse av kulturminner basert på kjent kunnskap, samt en vurdering av konfliktpotensialet og konsekvenser for kulturminner ved etablering av petroleumsvirksomhet. Konsekvensutredningen bør inneholde prosedyrer og retningslinjer for behandling av enkeltsaker basert på kulturminneutredningen.

OED kommentar/oppfølging

Hensynet til kulturminner forutsettes ivaretatt gjennom de feltspesifikke konsekvensutredningene som må gjennomføres ved en eventuell utbygging. Se # 152.

31 SAMETINGET (ST)

154. ST framhever ILO-konvensjonen nr. 169 art. 7, 1 og art. 15, 1 (jf. art. 13, 2) som gir urfolk rett til å prioritere å kontrollere egen utvikling, samt rett til aktiv deltakelse ved avgjørelser om bruk og forvaltning av naturressurser som inngår i totalmiljøet samene lever i, eller på annen måte bruker.

OED kommentar/oppfølging

Norge er gjennom ILO-konvensjonen nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater forpliktet til å gi samene visse prosessuelle rettigheter ved bl.a. utforming av nasjonale og regionale utviklingsplaner og programmer som kan få direkte konsekvenser for det samiske folk, jf. art. 7 nr. 1 annet punktum og ved utnyttning av ressurser i undergrunnen i samiske ressursområder jf. art. 15 nr. 2.

Det er uklart hvorvidt disse bestemmelsene i konvensjonen vil komme til anvendelse for en eventuell fremtidig virksomhet i området for utredningen. De prosessuelle krav i konvensjonen art 7 nr. 1 annet punktum ansees imidlertid som oppfylt. Sametinget har mottatt utredningsprogrammet i forbindelse med den generelle høringen, og ble videre i brev av 1. juni 2002 invitert til å fremføre eventuelle synspunkter på utredningsprogrammet i et eget møte med departementet.

Den norske stat har eiendomsretten til undersjøiske petroleumsforekomster og

eksklusiv rett til ressursforvaltningen av disse. Dette er nedfelt i petroleumsloven § 1-1 og har folkerettslig grunnlag. I henhold til petroleumsloven § 1-2 skal ressursforvaltningen forestås av Kongen i samsvar med bestemmelsene i petroleumsloven og vedtak fattet av Stortinget. Denne myndighet er i stor grad delegert til Olje- og energidepartementet. Det fremgår videre av petroleumsloven § 1-2 at petroleumsressursene skal forvaltes i et langsiktig perspektiv slik at de kommer hele det norske samfunn til gode. Styringsgruppen for ULB anser forholdene knyttet til eiendomsrett og rådighet over petroleumsressursene som avklart.

155. ST er skuffet over mangelfull dekning av spørsmål av relevans til samiske forhold i utredningsprogrammet. Tema som bør inn er:
- i. beskrivelse av samiske samfunnsmessige forhold knyttet til samisk bosetting, næringsvirksomhet med særlig vektlegging på samisk kystfiske), sysselsettingssituasjon og utdannings- og kompetanseforhold. Eventuelle kunnskapshull i denne forbindelse mener ST må følges raskt opp.
  - ii. ST understreker viktigheten av å utrede et 0-alternativ.

OED kommentar/oppfølging

Det utføres en separat studie på samiske forhold i relasjon til petroleumsvirksomhet i området. De nevnte forhold vil inngå i denne studien. Som basis for vurderingen vil ligge en situasjonsbeskrivelse av samiske forhold og forventet utvikling uten petroleumsvirksomhet (0-alternativ).

32 SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Ingen merknader

33 STATENS FORURENSNINGSTILSYN (SFT)

156. SFT mener programforslaget ikke tilfredsstillende vanlig krav til konsekvensutredning, idet det kun baserer seg på eksisterende og til dels utdatert kunnskap. SFT viser til at størstedelen av området ikke er tilstrekkelig kartlagt med hensyn til miljøressurser, og at det ikke foreligger fullstendig og oppdatert kunnskap om de dynamiske fysiske og biologiske variasjonene i Barentshavet.

OED kommentar/oppfølging

Se innledningen til dette dokumentet for behandlingen av dette spørsmålet.

ULB baseres på den felles miljøbeskrivelsen som MD har fått utarbeidet for samtlige sektorutredninger under forvaltningsplanen. Det vises for øvrig til innledningen til dette dokumentet, samt behandlingen under spm # 8 om kunnskapsgrunnlaget.

157. Utredningen vil i følge SFT heller ikke være i overensstemmelse med Arktisk Råds retningslinjer for hhv. konsekvensutredning og petroleumsvirksomhet i Arktis og vil ikke fylle kravene i EUs direktiv om strategiske konsekvensutredninger.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet til strategiske konsekvensutredninger og Arktisk råds retningslinjer er behandlet i innledningen til dette dokumentet.

158. SFT foreslår at programmet utvides til å omfatte nødvendig forskning og kartlegging av miljøressursene, og at det sikres at referansedata og scenarier blir sammenliknbare for alle sektorutredningene. For ikke å forsinke prosessen foreslår SFT at dette kan gjøres i to trinn, hvor det foreslåtte programmet fyller første trinn og forskning og ressurskartlegging andre trinn. SFT mener at dette lar seg forene med utarbeidelsen av en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet, men forutsetter at det ikke settes i gang ny petroleumsvirksomhet i områder hvor miljøressursene er utilstrekkelig kartlagt før nødvendige undersøkelser er gjennomført. SFT mener det er særdeles viktig at myndighetene legger en forsterket "føre var" holdning til grunn dersom de åpner et sårbart område som Barentshavet for videre petroleumsvirksomhet.

OED kommentar/oppfølging

Miljøressursene i området er beskrevet i fellesskap mellom Havforskningsinstituttet og Norsk Polarinstitutt. Nærmere detaljer er gitt i innledningen til dette dokumentet.

Retningslinjer fra styringsgruppen for den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet tilsier at man skal tilstrebe sammenliknbare referansedata og scenarier for alle sektorutredningene. Dette vil følgelig også gjelde for utredningen av helårig petroleumsaktivitet i Lofoten-Barentshavet.

Videre legges det opp til at i den grad det blir avdekket kunnskapshull, vil det bli foreslått et løp for hvordan slike kunnskapsmangler skal håndteres videre. Det vil være en del av Regjeringens behandling av utredningen å ta stilling til hvordan "føre var" prinsippet skal iverksettes.

159. SFT mener det ikke legges opp til en like grundig utredning av helårig petroleumsvirksomhet som av letevirksomheten, til tross for at faren for miljøskade er mye større i utbyggings- og driftsfasen. SFT mener at dette er den største mangelen ved departementets utredningsprosess for Lofoten-Barentshavet.

OED kommentar/oppfølging

Utredninger av letevirksomheten vil inngå som noe av grunnlaget for ULB. I tillegg vil utredningen bygge på alle relevante arbeider som gjort i dette området. Den nylig ferdigstilte miljøbeskrivelsen vil naturligvis være sentral

160. SFT mener det må sikres at gjennomføring av utredningsprogrammet gir tilstrekkelig grunnlag for etablering og drift av et system for styring av miljørisiko tilknyttet operasjonelle og akutte utslipp fra samlet virksomhet i utredningsområdet.

OED kommentar/oppfølging

Utredningen er relatert til fiktiv aktivitet, og de nevnte forhold vil behandles generelt. I forbindelse med eventuell reell aktivitet er det imidlertid naturlig at de nevnte forhold diskuteres konkret mellom utbygger og tilsynsmyndighetene (SFT og OD).

161. Til kap. 1.1. Formål med og forutsetninger for programmet, 7. avsnitt foreslår SFT å tilføye et nytt kulepunkt; "Områder som skal unntas fra petroleumsvirksomhet." Det er nødvendig at konsekvensutredningen vurderer behovet for å gi enkelte områder varig eller midlertidig vern mot petroleumsvirksomhet, for eksempel på grunn av mangelfull kunnskap om miljøressursene som nevnt ovenfor.

OED kommentar/oppfølging

Sameksistens er et sentralt forhold i norsk petroleumsvirksomhet, og representerer også utgangspunktet for helårig petroleumsvirksomhet i Lofoten-Barentshavet. Se for øvrig spm. #14 og innledningen om petroleumsfrie fiskerisoner.

162. SFT refererer til siste avsnitt i samme kapittel: "ULB vil videre identifisere og beskrive eventuelle behov for ytterligere forskning og utredning." Ut fra det som er sagt ovenfor mener SFT det er klart at det vil være betydelige behov for forskning og grunnlagsundersøkelser. Uten at den nødvendige kunnskapen er på plass kan det ikke treffes ansvarlige beslutninger om videre aktivitet i området. Programmet må derfor inneholde en forpliktende detaljering av hvordan dette vil bli sikret, slik at det kan danne et tilstrekkelig godt grunnlag for en forvaltningsplan. Det er svært viktig at myndighetene har den nødvendige oversikten før de beslutter videre aktivitet; det er ikke tilstrekkelig at operatørene pålegges oppfølging når de søker om lete- og utvinningstillatelse (kap.1.2 og 1.3). Det siste vil bare gi en bit-for-bit kunnskap som er helt utilstrekkelig som utgangspunkt for helhetlig planlegging (kap. 2).

OED kommentar/oppfølging

Forholdet omkring kunnskapsgrunnlaget, beslutningsrelevans og videre oppfølging er behandlet i innledningen til dette dokumentet.

163. Det framgår av dokumentet at aktuelle havområder og viktige forhold som innvirker på disse skal beskrives (dvs miljøbeskrivelsen). SFT mener tilsvarende bør gjennomføres også for aktuelle områder på land som vil kunne påvirkes av petroleumsvirksomheten til havs og til lands.

OED kommentar/oppfølging

Styringsgruppen for den helhetlige forvaltningsplanen ved MD har fått utført en miljøbeskrivelse som skal danne grunnlag for samtlige sektorutredninger. Fokus er da på havressurser og strandsoner. Det forventes ikke at virksomhet i området Lofoten-Barentshavet, f.eks. petroleumsvirksomhet og skipstrafikk, vil ha vesentlige konsekvenser på miljøressurser på land generelt. Knyttet til konkrete prosjekter vil dette imidlertid kunne være relevant, og vil da ivaretas av prosjektspesifikke konsekvensutredninger.

164. Det framgår av utkastet at det vektlegges å beskrive forekomster og utbredelse samt økosystemrelasjoner mellom de enkelte ressurser i havet. SFT mener tilsvarende også bør gjennomføres for land, dvs plante- og dyrelivet (utover sjøfugl som er inkludert), men med spesiell fokus på vegetasjon og ferskvann i de områder som antas å bli berørt av aktiviteten i Barentshavet.

OED kommentar/oppfølging

Se kommentar til sp. mål # 163.

165. SFT mener at scenarier med russisk transport gjennom området bør inngå i utredningen, siden dette vil utgjøre en betydelig risiko.

OED kommentar/oppfølging

Russisk skipstransport vil generelt dekkes gjennom den sektorvise utredningen for skipstrafikk. ULB vil ta hensyn til denne aktiviteten for vurdering av risiko for eventuell petroleumsvirksomhet. Det vises generelt til innledningen hva gjelder grenseoppgang mellom de sektorvise utredningene og forholdet til russisk aktivitet.

166. Det framgår at BAT vil ligge til grunn for scenariebeskrivelsen for utslipp til luft. SFT anser det som viktig at det framgår av scenariebeskrivelsen hvilke beste tilgjengelige teknikker, dvs utslippsreducerende og miljøtekniske/energioptimale løsninger, som vil bli lagt til grunn for å redusere utslippene til luft av NO_x, VOC (metan og nmVOC) og CO₂.

OED kommentar/oppfølging

Scenariebeskrivelsen angir utslippsnivå fra de ulike felt og aktiviteter. Dette vil representere BAT på et tidspunkt innen scenarievinduet. I regi av ULB vil det videre gjøres en delutredning på teknologistatus i dag, samt en oversikt over eventuell ytterligere teknologiutvikling som må til for å nå disse utslippsnivåene.

167. "Grenseoverskridende effekter" (Espoo-konvensjonen) bør inkluderes i temaer utredningen vil omfatte. Dette bør vurderes spesielt, siden både vind- og strømrøringer i området kan føre forurensninger til andre land.

OED kommentar/oppfølging

Det vises til behandlingen under spm #6 angående ESPOO-konvensjonen.

168. Under kapittelet om miljøteknologiske løsninger bør utslipp av hydraulikkvæske drøftes. Dette er eksempelvis den største utslippskilden på Snøhvitfeltet, og alle hydraulikkvæsker inneholder i dag stoffer som per i dag står på listen over kjemikalier som skal fases ut.

OED kommentar/oppfølging

Industrien har konkrete planer for sitt nullutslippsarbeid. Her er arbeid knyttet til utfasing og substitusjon av kjemikalier med mer miljøvennlige kjemikalier sentralt. Videre arbeides det med løsninger for mer effektiv retur og eventuell oppsamling. I dette området forutsettes bruk av vannbaserte hydraulikkvæsker. Forholdet vil utredes nærmere av ULB i delutredningen knyttet til miljøteknologiutvikling.

169. Det framgår av dokumentet at det vil bli etablert og utarbeidet prognoser for utslipp, og at antatte realistiske utslipp legges til grunn for modelleringen. SFT anser det som viktig at det i tilknytning til prognosene framgår hvilke framtidige beste tilgjengelige teknikker (BAT) som legges til grunn for realistiske utslipp. Ved beregning av totalt belastningsnivå i aktuelle områder, må annen forurensende virksomhet utover petroleumsvirksomhet inkluderes, herunder utslipp fra Russland. Det er viktig at det gjøres en vurdering av spredningen av NO_x- og VOC-utslippene. I og med at det kun er en relativt liten andel av utslippet som faller ned i nærområdet må det klargjøres hvor det øvrige utslippet faller ned.

Når det gjelder CO₂-utslipp framgår det av dokumentet at teknologiske nyvinninger og muligheter for reduksjon av CO₂-utslipp, energieffektivitet og andre aktuelle tiltak, vil bli drøftet. Dette er forhold som SFT anser som viktige utredningspunkter og som må ses i sammenheng med utredning av kraftforsyning/energioptimale løsninger og i tilknytning til utslippsscenariene for utslipp til luft.

OED kommentar/oppfølging

Utslippsnivå er angitt i scenariedokumentet. Beregningene vil angi avsetninger på land og til havs.

Delutredningen på miljøteknologi vil redegjøre for hva som kan nåes med dagens teknologi, og hva som vil kreves av teknologiutvikling. Studien på utslipp til luft vil videre vurdere forskjeller mellom egen gassbasert og nettbasert elkraftforsyning.

170. Petroleumsaktiviteten på russisk side må inkluderes/estimeres i worst case studiene for utslipp til sjø og luft.

OED kommentar/oppfølging

Russisk petroleumsvirksomhet inngår i delutredningen ”Utredning av ytre påvirkning. Forhold relatert til russisk virksomhet er nærmere behandlet i innledningen til dette dokumentet.

34 STATENS STRÅLEVERN (SSV)

171. SSV ønsker inkludert i utredningen forhold relatert til:
1. Naturlig radioaktivitet oppkonsentrert i produsert vann
  2. LRA (avleiringer) i produksjonsutstyr
  3. Bruk av loggekilder og sporstoffundersøkelser

OED kommentar/oppfølging

Siden det legges opp til en 0-utslippssituasjon vil eventuelle utslipp knyttet til driftsavvik være beskjedne i forhold til regulære produsert-vann utslipp lenger sør. Problemstillingen vil imidlertid inkluderes relatert til driftsavvik.

Som SSV understreker finnes det i dag ingen permanente anlegg for lagring av "avleiringsavfall". Dette synes således å være en oppgave som involvert industri og myndigheter må vurdere for landet som helhet, heller enn å utrede dette for Nord-Norge isolert. Temaet vil imidlertid belyses i studien på "avfall".

Loggekilder som mistes/etterlates i forbindelse med reservoarundersøkelser forsegles/sementeres for å hindre utlekking av radioaktivt materiale. Utlekking er ikke avdekket. Temaet er en generell problemstilling for industrien og ikke begrenset til de nordlige havområder. Fokus bør være på å redusere muligheten for at slike situasjoner skal oppstå. OED mener at denne problemstillingen bør behandles i andre fora enn ULB, men vil ta problemstillingen opp generelt med næringen.

Det er ikke kjent at sporstoffundersøkelser medfører miljøkonsekvenser. Igjen er dette et generelt forhold som må diskuteres med næringen, hvor risiko og alternative metoder må studeres. Forholdet skal tas opp med næringen, men foreslås ikke innlemmet i ULB.

35 SYSSELMANNEN PÅ SVALBARD

172. Sysselmannen viser til at oljevern i arktiske strøk representerer helt spesielle utfordringer mht isforhold, mørketid, kulde, dårlig infrastruktur mv, og at utredningsprogrammet derfor bør inkludere disse problemstillingene. Sysselmannen peker videre på at Svalbard har begrensede ressurser mht oljevern og muligheter for å håndtere et oljeutslipp. Sysselmannen ber derfor om at Svalbard og Svalbards naturressurser inkluderes i de sårbarhetsvurderinger som skal gjøres for influensområdet.

OED kommentar/oppfølging

Aktuelle lokaliteter for helårig petroleumsvirksomhet ligger sør for Bjørnøya. Det vil for disse gjøres oljedriftsmodelleringer som vil angi sannsynlighet for at olje kan berøre Svalbards kyst. Mulige konsekvenser av dette vil utredes, samt gjøres en vurdering av aktuelle beredskapstiltak inkludert spesielle klimamessige utfordringer, utstørsbehov og infrastrukturforhold. Miljøbeskrivelsen omfatter også Svalbards naturressurser.

36 TROMS FYLKESKOMMUNE(TF)

173. TF bemerker at utredningsprogrammet synes grundig og omfattende, men at det er vanskelig å besvare om noe tema er uteglemt da programmet har en overordnet målsetting og det er opp til de underliggende studier å definere detaljeringsgrad.

TF bemerker at hver delutredning må være basert på rimelig sammenlignbar metodikk med lik detaljeringsgrad og geografisk dekning.

OED kommentar/oppfølging

Kommentaren er behandlet under sp. mål # 4 og 10.
---

174. TF mener det er svakt at utredningsprogrammet kun legger opp til en beskrivelse av russisk aktivitet, og ikke en delutredning. TF anser det som naturlig og nødvendig at man i utredningsarbeidet bør orientere seg imot og koordinere aktiviteten med arbeidet som pågår i regi av det bilaterale norsk-russiske miljøsam arbeidet.

OED kommentar/oppfølging

Forholdet til russisk aktivitet er behandlet i innledningen til dette dokumentet.
---

175. TF mener utredningen i større grad bør fokusere hvilke virkninger, både direkte og indirekte, petroleumsaktiviteten i nord vil ha på de samfunnsmessige forhold.

OED kommentar/oppfølging

Dette vil bli dekket i studien som skal omhandle samfunnsmessige konsekvenser.
--

176. TF mener at det er viktig å trekke inn fiskerisiden på et tidlig tidspunkt i arbeidet, for å forebygge konflikter mellom de som høster marine ressurser og petroleumsaktiviteter. TF påpeker at konsekvensene av petroleumsaktivitet på ingen måte må medføre berettiget tvil rundt matvaresikkerhet knyttet til fisk, skalldyr eller andre marine produkter.

OED kommentar/oppfølging

Involvering er en viktig del av utredningsprosessen. Det er avholdt egne høringsmøter med alle sentrale fiskeriorganisasjonene i Nord-Norge, samt mottatt skriftlige kommentarer.

Sameksistens er en forutsetning for eventuell petroleumsvirksomhet i området.

Matvaresikkerhet er således av stor betydning for å kunne oppnå en sameksistens.
--

177. TF bemerker at det fra flere hold er fremsatt forslag om etablering av større eller mindre petroleumsfrie soner, og spør om det også skal legges restriksjoner på skipstrafikk og lignende i denne typen områder.

OED kommentar/oppfølging

Det vises til behandlingen under spm # 14. Begrensninger i annen type næringsaktivitet har ikke vært diskutert i denne sammenhengen.
--

178. TF bemerker at utredningsprogrammet skisserer en tidsramme som kan virke urealistisk å gjennomføre.

OED kommentar/oppfølging

Utredningens tidsplan er behandlet i innledningen til dette dokumentet, samt under spm # 11.

179. TF forutsetter at oppfølgende studier som avdekkes i ULB - prosessen gjennomføres. Spesielt bør utforming og utvikling av fremtidig overvåkningsmetodikk og program, samt aktiviteter tilknyttet dette gjennomføres før produksjonsstart på Snøhvit.

OED kommentar/oppfølging

Snøhvit vil være underlagt helt konkrete vilkår for miljøovervåking. I ULB vil en se på dagens regime for miljøovervåking knyttet til helårig petroleumsvirksomhet generelt, og se om denne må endres for deler av virksomheten i området, eventuelt i gitte delområder eller perioder. Videre vil den totale miljøovervåkingen av Barentshavet samordnes gjennom arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen.

37 VEST-FINNMARK REGIONRÅD (VFR)

Slutter seg til uttalelse fra Hammerfest kommune, samt fellesuttalelse fra ordførere og fylkesordførere i Nord-Norge.

180. VFR vil likevel understreke at utredningsprogrammet bør:
- belyse mulighetene for regional næringsutvikling
  - klarlegge risiko og mulige konsekvenser ved befraktning av oljeprodukter med skip fra norsk og russisk sone i Barentshavet.

OED kommentar/oppfølging

Muligheter for regional næringsutvikling vil bli omtalt i studien på samfunnsmessige konsekvenser. Når det gjelder konsekvenser av transport, vil det bli behandlet av Kystdirektoratet i den sektorvise utredningen for skipstrafikk.

38 WWF

181. WWF mener det framlagte forslaget ikke vil gi et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for en helhetlig, økosystembasert forvaltning av havområdet. WWF mener det planlegges å gjennomføre konsekvensutredninger uten å ha miljømål eller indikatorer avklart på forhånd, og at man pga. dette risikerer at kunnskapsgrunnlaget ikke er brukelig.

OED kommentar/oppfølging

ULB er en utredning som har to målsetninger; a) å vurdere konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet, b) å representere en av flere delutredninger som grunnlag for den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. Miljømål og miljøindikatorer vil defineres i prosessen med den helhetlige forvaltningsplanen, som styres av

Miljøverndepartementet. Dette arbeidet er nytt i Norge og vil medføre en omfattende prosess. Ikke alle forhold eller metoder er klargjort ved igangsetting av prosessen. WWFs innspill vil bringes inn til styringsgruppen for den helhetlige forvaltningsplanen for diskusjon.

182. WWF mener at det allerede nå må startes en diskusjon om hvilke miljømål som skal oppnås i forvaltningen av Barentshavet. WWF mener at pga. Barentsøkosystemets kompleksitet må en velge ut indikatorer, eller elementer i økosystemet, som gir best mulig pekepinn på økosystemets tilstand over tid.

OED kommentar/oppfølging

Dette er forhold som vil diskuteres knyttet til forvaltningsplanen.

183. WWF mener konsekvensutredningen bør ha som mål å identifisere referanseområder og spesielt følsomme områder som må vernes før utnyttelse finner sted. Programmet må fastslå at utredningen skal munne ut i forslag til petroleumsfrie soner, i tråd med Regjeringens løfter.

OED kommentar/oppfølging

Det vises til kommentar #14 og innledningen for behandlingen av dette spørsmålet.

184. I følge WWF utgjør tidsplanen som utredningsprogrammet legger opp til (mindre enn ett år) den største trusselen for utredningens kvalitet og troverdighet, da det ikke vil være mulig å tette de mange og alvorlige kunnskapshullene på denne tiden.

OED kommentar/oppfølging

Tidsplanen for utredningen er behandlet i innledningen til dette dokumentet.

185. WWF mener det er behov for to hovedkategorier av områdebeskyttelse i norske havområder; et nettverk av representative verneområder og sektorspesifikke beskyttede områder. WWF mener at kunnskapsbasen som genereres gjennom KU Lofoten-Barentshavet må være egnet til å identifisere og avgrense områder som skal inngå i nettverket av representative verneområder. WWF ønsker videre at utredningen skal inneholde en klar aksept for prinsippet om petroleumsfrie soner, og konkrete forslag til kriterier for identifikasjon og avgrensing av slike soner. Basert på disse prinsippene må utredningen framlegge anbefalinger om kandidatområder for petroleumsfri status.

WWF påpeker at de største konfliktene mellom petroleumsvirksomhet og miljø vil være relatert til potensielle negative effekter på fiskebestander, sjøfugl og korallrev. WWF mener det må utarbeides kriterier for petroleumsfrie soner tilpasset hver av disse (for eksempel buffersoner rundt fuglefjell/gyteområder, buffersoner rundt korallrev og oljefrie gyteplasser og oppvekstområder for sårbare fiskebestander).

OED kommentar/oppfølging

Se kommentar til # 14 omkring petroleumsfrie fiskerisoner.

186. WWF påpeker at det er uklart hvorvidt OED faktisk er villig til å avvente en helhetlig forvaltningsplan før det gis tillatelse til ytterligere petroleumsvirksomhet i Barentshavet.

OED kommentar/oppfølging

Utredningen vil være et selvstendig dokument, og legges til grunn for Regjeringens behandling av spørsmålet om betingelser og forutsetninger for helårig petroleumsvirksomhet i området. Sp målene # 68 og 69 behandler videre forholdet vil petroleumsvirksomhet mens utredningsarbeidet pågår.

187. WWF mener utredningsprogrammet skaper tvil om hvorvidt nullutslipp av produsert vann, borekaks og slam vil være et absolutt krav eller kun en målsetting. Videre krever WWF en avklaring av hva myndighetene legger i formuleringen "ved normal drift" og hvilke situasjoner OED mener kravet om nullutslipp kan tilsesettes.

OED kommentar/oppfølging

Utredningsprogrammet legger til grunn at strengere miljøkrav vil bli lagt til grunn for virksomhet i dette området. Den ferdige utredningen vil ligge til grunn for den videre politiske behandlingen av spørsmålet om betingelser og forutsetninger for helårig petroleumsvirksomhet i de nordlige havområder.

Hva som legges i "normal drift" fremgår av scenariene som nå foreligger.

188. WWF mener "føre var"- tilnærmingen som beskrives i forslaget ikke er korrekt, og krever at OED legger til grunn en korrekt bruk av "føre var"- prinsippet, som innebærer at enhver potensielt skadelig aktivitet ikke tillates dersom det er usikkerhet om konsekvenser.

OED kommentar/oppfølging

Det er lagt en del grunnpremisser for petroleumsvirksomhet i området. Hensikten med utredningen er å gi svar på om en kan ha helårig petroleumsvirksomhet i området uten at dette medfører uakseptable konsekvenser for miljø og andre næringer. Dersom forhold avdekkes i utredningsprosessen hvor det eventuelt er knyttet usikkerhet til konsekvensbildet, vil det bli vurdert om dette forholdet kan avbøtes ved særskilte vilkår. En slik prosess vil sørge for en god bruk av "føre var" - prinsippet gjennom utredningsprosessen. Detaljerte krav til en konkret virksomhet vil stilles gjennom den etablerte forvaltningen, hvor "føre var" – prinsippet inngår som et viktig beslutningskriterium.

Prinsippet "føre var" er definert generelt for alle miljøproblemer av FNs miljøkonferanse om oppfølging av Verdenskommisjonen for miljø og utvikling i Bergen i 1990: " For å oppnå bærekraftig utvikling, må politikk og strategier baseres på "føre var"- prinsippet. Miljømessige tiltak må forutse, forhindre og angripe årsakene til miljøforringelse." Ambisjonen for arbeidet er at ULB skal være i tråd med "føre var" - prinsippet.

189. WWF mener at myndighetene må utvikle sitt eget sett med akseptkriterier for å kunne styre belastning og miljørisiko Barentshavets ressurser utsettes for. WWF påpeker at det ikke framgår av forslaget til utredningsprogram hvordan miljørisiko skal vurderes.

OED kommentar/oppfølging

Se kommentar # 181. Den totale belastningen på Barentshavet vil vurderes i forbindelse med den helhetlige forvaltningsplanen, og kriterier eller andre styreparametre vil etableres som grunnlag for videre forvaltning.

190. WWF mener et revidert utredningsprogram må inneholde detaljerte instruksjoner om hvordan beregninger av risiko og sårbarhet foretas.

OED kommentar/oppfølging

Sårbarhetsvurdering av de aktuelle arter og bestander/miljøkomponenter i forhold til petroleumsvirksomhet vil inngå i ULB.. I forhold til petroleumsvirksomhet er sårbarhet godt beskrevet, jamfør blant annet myndighetenes MOB kategorisering. Risiko vil utredes i henhold til anerkjente metoder og standarder.

191. WWF påpeker at forslaget til utredningsprogram ikke inneholder indikasjoner på hvorvidt det vil bli utviklet et system for kontinuerlig eller jevnlig overvåking av miljøtilstanden i Barentshavet. WWF finner heller ingen indikasjoner på at utredningen vil inneholde beskrivelse av hvilke tiltak som skal settes i verk dersom overvåking avdekker at petroleumsvirksomhet er i strid med målsettinger for forvaltningen. WWF mener utredningen må inneholde forslag til prosedyrer og ansvarsfordeling i forbindelse med dette.

OED kommentar/oppfølging

For ULB skal det gjøres en gjennomgang av nødvendig omfang og type miljøovervåking. For den totale miljøsituasjonen i Barentshavet vil omfang og type miljøovervåking underlegges prosessene i den helhetlige forvaltningsplanen. Når det gjelder konkrete tiltak som iverksettes dersom overvåking av petroleumsvirksomhet avdekker at denne ikke opererer etter forutsetningene, vil dette være et forhold mellom den aktuelle operatør og tilsynsmyndigheten (her SFT), og de tilhørende lovbestemte virkemidler.

192. WWF savner en presisering av at scenariene skal foretas for ulike bestandsnivåer av utsatte naturressurser. WWF forventer at det utarbeides scenarier over framtidig miljøtilstand i Barentshavet gitt ulike aktivitetsnivåer og utslippsmønstre, med et langt tidsperspektiv.

OED kommentar/oppfølging

Beskrivelsen av miljøtilstand og naturressurser er utført av Norsk Polarinstitutt og Havforskningsinstituttet. Dette arbeidet diskuterer også forventet bestandsutvikling og dynamikk for de ulike arter. Denne beskrivelsen vil ligge til grunn for de ulike aktivitetsscenarier for petroleumsvirksomhet. De ulike virksomheter vil ikke vurderes i forhold til ulike scenarier av en naturressurssituasjon, men generelt forholde seg til den felles beskrevne situasjonen. I enkelttilfeller vil det imidlertid tas hensyn til forhold som maksimum og minimum utbredelse av en art, i tillegg til normalsituasjonen.